

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNE ODVJETNICE
JULIANE KOKOTT
od 20. travnja 2023.¹

Spojeni predmeti C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 i C-328/21

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino
protiv
CZA

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud, Italija))

i

DG

protiv

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino
(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Tribunale di Rima (Sud u Rimu, Italija))

i

XXX.XX

protiv

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino
(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Tribunale di Firenze (Sud u Firenci, Italija))

i

PP

protiv

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le Libertà civili e l'Immigrazione – Unità di Dublino

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Tribunale di Milano (Sud u Milanu, Italija))

i

GE

protiv

Ministero dell'Interno – Dipartimento per le libertà civili e l'immigrazione – Unità Dublino

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Tribunale di Trieste (Sud u Trstu, Italija))

„Zahtjevi za prethodnu odluku – Zajednička politika azila i supsidijarne zaštite – Uredba (EU) br. 604/2013 – Postupak ponovnog prihvata – Povreda obveza uručivanja zajedničke brošure u skladu s člankom 4. i provedbe osobnog intervjua u skladu s člankom 5. – Uredba (EU) br. 603/2013 – Povreda obveze informiranja u skladu s člankom 29. – Posljedice za odluku o

¹ Izvorni jezik: njemački

transferu – Opasnost od neizravnog prisilnog udaljenja ili vraćanja – Uzajamno povjerenje –
Sudsko preispitivanje odluke o transferu”

Sadržaj

I.	Uvod	4
II.	Pravni okvir	5
	A. Pravo Unije	5
	1. Uredba Dublin III	5
	2. Uredba o Eurodacu	12
	3. Direktiva o kvalifikaciji	14
	4. Direktiva o postupcima azila	15
	5. Uredba br. 1560/2003	15
	B. Talijansko pravo	19
III.	Činjenice i zahtjevi za prethodnu odluku	19
	A. Predmet C-228/21	19
	B. Predmet C-254/21	20
	C. Predmet C-297/21	21
	D. Predmet C-315/21	22
	E. Predmet C-328/21	23
IV.	Postupak pred Sudom	24
V.	Analiza	25
	A. Zajednička brošura i osobni intervju	25
	1. Obveza informiranja u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III	26
	a) Postupci za prihvata i ponovni prihvata u dublinskom sustavu	26
	b) Obveza informiranja u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III i u postupku ponovnog prihvata	27
	1) Tekst i struktura članka 4. Uredbe Dublin III	27

2) Smisao i svrha članka 4. Uredbe Dublin III	27
i) Relevantnost informacija u zajedničkoj brošuri za podnositelje zahtjeva u postupku ponovnog prihvata	28
– Kriteriji odgovornosti koje još treba uzeti u obzir i u postupku ponovnog prihvata	28
– Opće informacije o dublinskom sustavu	30
ii) Praktični aspekti	31
3) Postoji li obveza informiranja čak i ako se u drugoj državi članici ne podnese novi zahtjev?	31
4) Međuzaključak	32
c) Posljedice povrede obveze informiranja u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III u postupku ponovnog prihvata	32
1) Mogućnost prigovora u pogledu članka 4. Uredbe Dublin III u okviru tužbe protiv odluke o transferu u postupku ponovnog prihvata	32
2) Posljedice povreda članka 4. Uredbe Dublin III za odluku o transferu	33
3) Međuzaključak	34
2. Obveza informiranja u skladu s člankom 29. Uredbe o Eurodacu	34
a) Obveza informiranja u skladu s člankom 29. Uredbe o Eurodacu i u postupku ponovnog prihvata	34
b) Mogućnost prigovora i posljedice povrede obveze informiranja u skladu s člankom 29. Uredbe o Eurodacu u postupku ponovnog prihvata	35
c) Međuzaključak	35
3. Osobni intervju u skladu s člankom 5. Uredbe Dublin III	36
a) Obveza provedbe osobnog intervjua u skladu s člankom 5. Uredbe Dublin III i u postupku ponovnog prihvata	36
b) Posljedice povrede obveze provedbe osobnog intervjua u skladu s člankom 5. Uredbe Dublin III u postupku ponovnog prihvata	38
1) Mogućnost prigovora u pogledu članka 5. Uredbe Dublin III u okviru tužbe protiv odluke o transferu u postupku ponovnog prihvata	38
2) Posljedice povreda članka 5. Uredbe Dublin III za odluku o transferu	38
i) Mogućnost ispravka u sudskom postupku i posljedice predočenja novih relevantnih dokaza	39
ii) Konačnost odluke o transferu u slučaju da se ta odluka ne pobija	40

c) Međuzaključak	41
B. Neizravno prisilno udaljenje ili vraćanje	41
1. Pretpostavka da sve države članice poštuju temeljna prava i uvjeti za obaranje te pretpostavke	42
2. Diskrecijska klauzula iz članka 17. stavka 1. Uredbe Dublin III	46
3. Međuzaključak	47
VI. Zaključak	47

I. Uvod

1. Zajednički europski sustav azila temelji se na načelu u skladu s kojim zahtjev za azil koji državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva podnese u Europskoj uniji razmatra samo jedna država članica. Način na koji se određuje ta država članica pritom ovisi o Uredbi (EU) br. 604/2013 o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva (u daljnjem tekstu: Uredba Dublin III)².

2. Radi sprečavanja sekundarnih kretanja i različitih rezultata, u skladu s tom uredbom isključivo jedna država članica ne bi trebala samo razmatrati sâm zahtjev za azil, nego bi također trebala provesti postupak određivanja države članice odgovorne za to razmatranje (u skladu s člankom 1. Uredbe Dublin III, u daljnjem tekstu: odgovorna država članica).

3. Uredba Dublin III temelji se na nastojanju da se u taj postupak određivanja odgovorne države članice uključe tražitelji azila³. U tu svrhu potrebno ih je obavijestiti o dublinskom sustavu, postupku određivanja odgovorne države članice te o kriterijima odgovornosti na temelju zajedničke brošure koju sastavlja Komisija. Tom brošurom trebalo bi im osobito omogućiti da tijekom postupka određivanja odgovorne države članice dobiju informacije koje su relevantne za to određivanje.

4. Međutim, što je s postupkom ponovnog prihvata, odnosno slučajem kad tražitelj azila napusti prvu državu članicu nakon što je ondje podnio zahtjev za azil te u drugoj državi članici podnese novi zahtjev za azil ili ondje boravi zbog čega druga država članica od prve države članice traži da ponovo prihvati dotičnu osobu? Mora li i druga država članica uručiti zajedničku brošuru, iako bi samo prva država članica trebala odrediti odgovornu državu članicu odnosno iako ju je možda već odredila? U slučaju da obveza uručivanja brošure postoji i u postupku ponovnog prihvata, koje su posljedice povrede te obveze za zakonitost odluke druge države članice da se provede transfer dotične osobe u prvu državu članicu?

5. Ta pitanja, na koja razni talijanski sudovi različito odgovaraju, čine prvu skupinu pitanja u trima od pet predmetnih zahtjeva za prethodnu odluku⁴.

² Uredba Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. (SL 2013., L 180, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 108. i ispravak SL 2017., L 49, str. 50.)

³ Vidjeti u tom smislu presudu od 7. lipnja 2016., Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409, t. 51.).

⁴ U predmetima C-228/21, C-315/21 i C-328/21. Slična pitanja postavljaju se i u predmetima C-80/22 i C-217/22 koja su trenutačno u tijeku, a na koja se ne odnosi ovaj postupak.

6. Druga skupina pitanja, koja se postavljaju u jednom od tih triju zahtjeva za prethodnu odluku te u drugim dvama zahtjevima⁵, odnosi se na načelo uzajamnog povjerenja, a time i na okosnicu dublinskog sustava. Ta skupina pitanja povezana je s time mogu li sudovi države članice moliteljice u okviru preispitivanja odluke o transferu ocijeniti postoji li u zamoljenoj državi članici opasnost od povrede načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja (*principe de non-refoulement*) ako u toj državi članici ne postoje sustavne nepravilnosti kojima bi se mogle opravdati dvojbe u pogledu zakonitosti sustava azila i pravosudnog sustava.

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

1. Uredba Dublin III

7. Uredbom Dublin III⁶ utvrđuju se kriteriji i mehanizmi za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva.

8. Uvodne izjave 3. do 5., 14. do 19. i uvodna izjava 32. Uredbe Dublin III glase:

„(3) [...] Europsko se vijeće usuglasilo da će nastojati uvesti zajednički europski sustav azila utemeljen na cjelovitoj i sveobuhvatnoj primjeni Ženevske konvencije o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951. koja je dopunjena Protokolom iz New Yorka od 31. siječnja 1967. [...] čime se osigurava da se nitko ne šalje natrag u progon, tj. poštuje se načelo zabrane vraćanja. U tom smislu, i bez utjecaja na kriterije odgovornosti utvrđene ovom Uredbom, sve države članice koje poštuju načelo zabrane vraćanja, smatraju se sigurnim zemljama za državljane trećih zemalja.

(4) U zaključcima iz Tamperea navodi se također da bi zajednički europski sustav azila u kratkom razdoblju trebao uključivati jasan i provediv način za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

(5) Takav bi se način trebao temeljiti na objektivnim, poštenim kriterijima i za države članice i za predmetne osobe. Trebao bi posebno omogućiti brzo određivanje odgovorne države članice, tako da se osigura učinkovit pristup postupcima za priznavanje međunarodne zaštite i pritom ne ugrozi cilj brze obrade zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

[...]

(14) U skladu s Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, poštovanje obiteljskog života trebalo bi biti primarna briga država članica pri primjeni ove Uredbe.

⁵ U predmetima C-254/21, C-297/21 i C-315/21

⁶ Točka 1. i bilješka 2. ovog mišljenja

- (15) Zajednička obrada zahtjeva za međunarodnu zaštitu članova jedne obitelji od strane jedne države članice omogućuje da se zahtjevi razmatraju temeljito, da odluke koje se u vezi njih donose budu dosljedne i da članovi jedne obitelji ne budu odvojeni.
- (16) Kako bi se osiguralo potpuno poštovanje načela jedinstva obitelji i najboljih interesa djeteta, postojanje odnosa zavisnosti između podnositelja zahtjeva i njegova djeteta, brata ili sestre ili roditelja na temelju trudnoće ili materinstva, zdravstvenog stanja ili visoke starosti podnositelja zahtjeva trebalo bi postati obvezujući kriterij odgovornosti. Kada je podnositelj zahtjeva maloljetnik bez pratnje, prisutnost člana obitelji ili rođaka koji se za njega mogu skrbiti na državnom području druge države članice trebala bi također postati obvezujući kriterij odgovornosti.
- (17) Svakoj državi članici trebalo bi dopustiti odstupanje od kriterija odgovornosti, posebno iz humanitarnih razloga i suosjećanja, kako bi se omogućilo spajanje s članovima obitelji, rođacima ili bilo kojim drugim osobama u rodbinskom odnosu te razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je podnesen u toj državi članici ili u drugoj državi članici čak i ako takvo razmatranje nije u njezinoj nadležnosti prema obvezujućim kriterijima utvrđenima u ovoj Uredbi.
- (18) S podnositeljem zahtjeva trebalo bi organizirati osobni intervju da se lakše odredi država članica odgovorna za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Čim je zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen, podnositelja zahtjeva trebalo bi obavijestiti o primjeni ove Uredbe i o mogućnosti da tijekom intervjua dade informacije o prisutnosti članova obitelji, rođaka ili bilo kojih drugih osoba u rodbinskom odnosu u državama članicama, da se olakša postupak za određivanje odgovorne države članice.
- (19) Kako bi se zajamčila djelotvorna zaštita prava predmetnih osoba trebalo bi, posebno u skladu s člankom 47. Povelje o temeljnim pravima Europske unije, uspostaviti pravne zaštitne mjere i pravo na djelotvoran pravni lijek u vezi s odlukama o transferu u odgovornu državu članicu. Kako bi se osiguralo poštovanje međunarodnog prava, djelotvornim pravnim lijekom protiv takvih odluka trebalo bi obuhvatiti i preispitivanje primjene ove Uredbe i pravnog te činjeničnog stanja u državi članici u koju se podnositelja zahtjeva transferira.

[...]

- (32) U vezi s postupanjem s osobama iz područja primjene ove Uredbe, države članice obvezuju obveze iz instrumenata međunarodnog prava, uključujući odgovarajuću sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava.”

9. Člankom 1. Uredbe Dublin III pojašnjava se njezin predmet:

„Ovom se Uredbom utvrđuju kriteriji i mehanizmi za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koju je u jednoj od država članica podnio državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva (dalje u tekstu: odgovorna država članica).”

10. Članak 2. Uredbe Dublin III sadržava „Definicije” te se „zahtjev za međunarodnu zaštitu” u točki (b) tog članka definira kao „zahtjev za međunarodnu zaštitu kako je definiran u članku 2. točki (h) Direktive 2011/95/EU”.

11. Članak 3. Uredbe Dublin III, naslovljen „Pristup postupku ispitivanja zahtjeva za međunarodnu zaštitu”, glasi:

„1. Države članice razmatraju svaki zahtjev za međunarodnu zaštitu državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva koji podnese zahtjev na državnom području bilo koje države članice, uključujući granicu ili područje tranzita. Zahtjev razmatra samo jedna država članica i to ona koja je prema kriterijima iz poglavlja III. navedena kao odgovorna.

2. Kada na temelju kriterija navedenih u ovoj Uredbi nije moguće odrediti nijednu odgovornu državu članicu, za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu odgovorna je prva država članica u kojoj je podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu.

Kada podnositelja zahtjeva nije moguće transferirati u državu članicu, koja je prvobitno određena kao odgovorna, zbog utemeljenih razloga za pretpostavku da postoje sustavni nedostaci u postupku azila i uvjetima za prihvrat podnositelja zahtjeva u toj državi članici, koji izazivaju opasnost od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja u smislu članka 4. [Povelje], država članica koja provodi postupak određivanja odgovorne države članice i dalje razmatra kriterije iz poglavlja III. da utvrdi može li se koju drugu državu članicu odrediti kao odgovornu.

Kada transfer u skladu s ovim stavkom nije moguće obaviti ni u jednu državu članicu određenu na temelju kriterija iz poglavlja III. ili u prvu državu članicu u kojoj je zahtjev podnesen, država članica koja provodi postupak određivanja odgovorne države članice postaje odgovorna država članica.

3. Svaka država članica pridržava pravo da, podložno pravilima i zaštitnim mjerama koje su utvrđene u Direktivi 2013/32/EU, podnositelja zahtjeva pošalje u sigurnu treću zemlju.”

12. Člankom 4. Uredbe Dublin III, naslovljenim „Pravo na informacije”, određuje se:

„1. Čim je zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen u smislu članka 20. stavka 2. u državi članici, njezina nadležna tijela obavješćuju podnositelja zahtjeva o primjeni ove Uredbe, a posebno o:

- (a) ciljevima ove Uredbe i posljedicama traženja međunarodne zaštite u drugoj državi članici te o posljedicama preseljenja iz jedne države članice u drugu tijekom faza u kojima se određuje odgovorna država članica u skladu s ovom Uredbom i razmatra zahtjev za međunarodnu zaštitu;
- (b) kriterijima za određivanje odgovorne države članice, hijerarhiji takvih kriterija u različitim fazama postupka i o njihovu trajanju, uključujući činjenicu da država članica u kojoj je podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu može postati odgovorna u skladu s ovom Uredbom, i onda kada takva odgovornost nije utemeljena na tim kriterijima;
- (c) osobnom intervjuu u skladu s člankom 5. i mogućnosti davanja informacija o prisutnosti članova obitelji, rođaka ili bilo kojih drugih osoba u rodbinskom odnosu u državama članicama, uključujući načine na koje podnositelj zahtjeva može dati takve informacije;
- (d) mogućnosti osporavanja odluke o transferu i, kada je to primjenjivo, podnošenja zahtjeva za odgodu transfera;

- (e) činjenici da nadležna tijela država članica mogu razmijeniti podatke o podnositelju zahtjeva isključivo u svrhu provedbe svojih obveza koje proizlaze iz ove Uredbe;
- (f) pravu pristupa podacima koji se odnose na podnositelja zahtjeva i pravu da se zahtijeva ispravak takvih podataka ili brisanje nezakonito obrađivanih podataka, kao i postupci za ostvarivanje takvih prava, uključujući podatke o kontaktima s tijelima iz članka 35. i nacionalnim tijelima za zaštitu podataka koja su odgovorna za razmatranje zahtjeva vezanih uz zaštitu osobnih podataka.

2. Informacije iz stavka 1. osiguravaju se u pisanom obliku i na jeziku koji podnositelj zahtjeva razumije ili se opravdano pretpostavlja da ga razumije. Države članice upotrebljavaju zajedničku brošuru koja je u tu svrhu sastavljena na temelju stavka 3.

Kada je to potrebno za pravilno razumijevanje podnositelja zahtjeva, informacije se daju i usmeno, na primjer prilikom osobnog intervjua iz članka 5.

3. Komisija provedbenim aktima sastavlja zajedničku brošuru, te posebnu brošuru za maloljetnike bez pratnje, koja sadržava barem informacije iz stavka 1. ovog članka. Ta zajednička brošura sadržava također informacije o primjeni Uredbe (EU) br. 603/2013 i posebno svrhu u koju se podaci podnositelja zahtjeva mogu obrađivati u okviru Eurodaca. Zajednička brošura oblikuje se tako da se državama članicama omogući da je dopune posebnim dodatnim informacijama specifičnima za države članice. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 44. stavka 2. ove Uredbe.”

13. Člankom 5. Uredbe Dublin III predviđa se da država članica koja provodi postupak određivanja odgovorne države članice s podnositeljem zahtjeva vodi osobni intervju kako bi se olakšao taj postupak te se njime uređuju uvjeti povezani s tim intervjuom. Stavak 1. te odredbe glasi:

„1. Da se olakša postupak određivanja odgovorne države članice, država članica koja provodi taj postupak s podnositeljem zahtjeva vodi osobni intervju. Intervju također omogućuje da podnositelj zahtjeva ispravno razumije informacije koje dobiva u skladu s člankom 4.”

14. U stavicima 1. i 3. članka 7. Uredbe Dublin III, koji se nalazi u poglavlju III. te uredbe („Kriteriji za određivanje odgovorne države članice”) i koji je naslovljen „Hijerarhija kriterija”, navodi se:

„1. Kriteriji za određivanje odgovorne države članice primjenjuju se redoslijedom kojim su navedeni u ovom poglavlju.

[...]

3. U vezi s primjenom kriterija iz članaka 8., 10. i 16., države članice uzimaju u obzir sve raspoložive dokaze o prisutnosti članova obitelji, rođaka ili bilo kojih drugih osoba u rodbinskom odnosu s podnositeljem zahtjeva na državnom području države članice, pod uvjetom da su takvi dokazi predloženi prije nego što druga država članica prihvati zahtjev za prihvata ili ponovni prihvata predmetne osobe, u skladu s člankom 22. odnosno 25., i da o prethodnim zahtjevima za međunarodnu zaštitu podnositelja zahtjeva još nije donesena prva odluka o meritumu.”

15. Člancima 8. do 10. i člankom 16. Uredbe Dublin III uređuje se, i to osobito u pogledu maloljetnika ili uzdržavanih osoba, određivanje odgovorne države članice u slučajevima u kojima su članovi obitelji podnositelja zahtjeva već prisutni u jednoj državi članici.

16. Članak 17. Uredbe Dublin III naslovljen je „Diskrecijske klauzule” i njegovim se stavkom 1. prvim podstavkom određuje:

„1. Iznimno od članka 3. stavka 1. svaka država članica može odlučiti da razmotri zahtjev za međunarodnu zaštitu koji u njoj podnese državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva i onda kada takvo razmatranje nije njezina odgovornost na temelju kriterija iz ove Uredbe.”

17. Člankom 18. Uredbe Dublin III, naslovljenim „Obveze odgovorne države članice”, predviđa se sljedeće:

„1. Odgovorna država članica u skladu s ovom Uredbom obvezna je da:

- (a) pod uvjetima iz članka 21., 22. i 29. prihvati podnositelja zahtjeva koji je podnio zahtjev u drugoj državi članici;
- (b) pod uvjetima iz članka 23., 24., 25. i 29. ponovno prihvati podnositelja zahtjeva čiji se zahtjev razmatra i koji je zatražio međunarodnu zaštitu u drugoj državi članici ili koji je na državnom području druge države članice bez dokumenta o boravku;
- (c) pod uvjetima iz članka 23., 24., 25. i 29. ponovno prihvati državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva koja je povukla zahtjev koji se razmatra i zatražila međunarodnu zaštitu u drugoj državi članici ili koja je na državnom području druge države članice bez dokumenta o boravku;
- (d) pod uvjetima iz članka 23., 24., 25. i 29. ponovno prihvati državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva čiji je zahtjev odbijen i koja je zatražila međunarodnu zaštitu u drugoj državi članici ili koja je na državnom području druge države članice bez dokumenta o boravku.

2. U slučajevima iz područja primjene stavka 1. točke (a) i točke (b), odgovorna država članica razmatra ili završava razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je podnio podnositelj zahtjeva.

[...]

U slučajevima iz područja primjene stavka 1. točke (d) u kojima je zahtjev odbijen samo u prvom stupnju, odgovorna država članica osigurava da predmetna osoba ima, ili da je imala, mogućnost primjene učinkovitog pravnog lijeka u skladu s člankom 46. Direktive 2013/32/EU.”

18. Članak 19. Uredbe Dublin III, naslovljen „Prestanak obveza”, glasi kako slijedi:

„1. Kada država članica podnositelju zahtjeva izda dokument o boravku, obveze navedene u članku 18. stavku 1. prenose se na tu državu članicu.

2. Obveze navedene u članku 18. stavku 1. prestaju kada odgovorna država članica može, na zahtjev da prihvati ili ponovno prihvati podnositelja zahtjeva ili drugu osobu iz članka 18. stavka 1. točaka (c) ili (d), utvrditi da je predmetna osoba napustila državno područje država

članica tijekom najmanje tri mjeseca, osim ako predmetna osoba posjeduje važeći dokument o boravku koji je izdala odgovorna država članica.

Zahtjev podnesen nakon razdoblja odsutnosti iz prvog podstavka smatra se novim zahtjevom koji zahtijeva novi postupak za određivanje odgovorne države članice.

3. Obveze navedene u članku 18. stavku 1. točkama (c) i (d) prestaju kada odgovorna država članica može, na zahtjev da prihvati ili ponovno prihvati podnositelja zahtjeva ili drugu osobu iz članka 18. stavka 1. točaka (c) ili (d), utvrditi da je predmetna osoba napustila državno područje država članica u skladu s odlukom o vraćanju ili nalogom za udaljavanje koji su izdani nakon povlačenja ili odbijanja zahtjeva.

Zahtjev podnesen nakon provedenog udaljavanja smatra se novim zahtjevom koji zahtijeva novi postupak za određivanje odgovorne države članice.”

19. Poglavljem VI. Uredbe Dublin III („Postupci za prihvrat i ponovni prihvrat”) uređuje se početak postupka određivanja odgovorne države članice (odjeljak I.), postupak za zahtjeve za prihvrat u slučaju kada država članica, u kojoj je podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu, smatra da je druga država članica odgovorna za razmatranje zahtjeva (odjeljak II.) i postupak za zahtjeve za ponovni prihvrat u slučaju kada država članica u kojoj je osoba koja je već prethodno podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu u nekoj drugoj državi članici podnese novi zahtjev u državi članici moliteljici ili ondje boravi bez dokumenta o boravku drugoj državi podnese zahtjev za ponovni prihvrat dotične osobe (odjeljak III.).

20. Članak 20. Uredbe Dublin III naslovljen je „Početak postupka”, nalazi se u istoimenom odjeljku I. poglavlja VI. i njegovim se stavcima 1. i 2. te stavkom 5. prvim podstavkom određuje:

„1. Postupak za određivanje odgovorne države članice započinje čim je u državi članici prvi put podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu.

2. Smatra se da je zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen kada obrazac koji je podnio podnositelj zahtjeva, ili izvješće koje su pripremila tijela, dođe do nadležnih tijela predmetne države članice. Kada se zahtjev ne podnosi u pisanom obliku, vrijeme između izjave o namjeri i pripreme izvješća mora biti što je moguće kraće.

[...]

5. Podnositelja zahtjeva, koji je prisutan u drugoj državi članici bez dokumenta o boravku ili koji u toj državi članici podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu nakon povlačenja prvog zahtjeva koji je podnesen u drugoj državi članici tijekom postupka određivanja odgovorne države članice, država članica u kojoj je najprije bio podnesen taj zahtjev za međunarodnu zaštitu, ponovno prihvaća, pod uvjetima iz članka 23., 24., 25. i 29., s namjerom okončanja postupka za određivanje odgovorne države članice.”

21. Članak 21. Uredbe Dublin III, koji je dio odjeljka II. („Postupak za zahtjeve za prihvrat”) koji se pak nalazi u poglavlju VI., naslovljen je „Podnošenje zahtjeva za prihvrat” i njegovim se stavkom 1. predviđa sljedeće:

„1. Kada država članica, u kojoj je podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu, smatra da je druga država članica odgovorna za razmatranje zahtjeva, može što je prije moguće, a u svakom slučaju u

roku tri mjeseca od datuma na koji je zahtjev podnesen u smislu članka 20. stavka 2., zatražiti od druge države članice da prihvati podnositelja zahtjeva.

Neovisno o prvom podstavku, u slučaju pozitivnog rezultata iz sustava Eurodac u vezi s podacima upisanima u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) br. 603/2013, zahtjev se šalje u roku od dva mjeseca od primitka tog pozitivnog rezultata u skladu s člankom 15. stavkom 2. te uredbe.

Kada se zahtjev za prihvrat podnositelja ne podnese u rokovima utvrđenim u prvom i drugom podstavku, za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu odgovorna je država članica u kojoj je zahtjev podnesen.”

22. Članak 23. („Podnošenje zahtjeva za ponovni prihvrat kada je podnesen novi zahtjev u državi članici moliteljici”), članak 24. („Podnošenje zahtjeva za ponovni prihvrat kada nije podnesen novi zahtjev u državi članici moliteljici”) i članak 25. („Odgovor na zahtjev za ponovni prihvrat”) Uredbe Dublin III nalaze se u odjeljku III. („Postupak za zahtjeve za ponovni prihvrat”) poglavlja VI. i ti članci u ulomcima glase:

„Članak 23.

1. Kada država članica, u kojoj je osoba iz članka 18. stavka 1. točaka (b), (c) ili (d) podnijela novi zahtjev za međunarodnu zaštitu, smatra da je druga država članica odgovorna u skladu s člankom 20. stavkom 5. i člankom 18. stavkom 1. točkama (b), (c) ili (d), može zahtijevati da tu osobu ponovno prihvati druga država članica.

[...]

3. Kada se zahtjev za ponovni prihvrat ne podnese u rokovima utvrđenim u stavku 2., za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu odgovorna je država članica u kojoj je novi zahtjev podnesen.

Članak 24.

1. Kada država članica, na čijem državnom području osoba iz članka 18. stavka 1. točaka (b), (c) ili (d) boravi bez dokumenta o boravku i u kojoj nije podnesen novi zahtjev za međunarodnu zaštitu, smatra da je druga država članica odgovorna u skladu s člankom 20. stavkom 5. i člankom 18. stavkom 1. točkama (b), (c) ili (d), može zahtijevati da tu osobu ponovno prihvati druga država članica.

Članak 25.

1. Zamoljena država članica provodi potrebne provjere i donosi odluku o zahtjevu za ponovni prihvrat predmetne osobe što je prije moguće [...].”

23. Članak 26. Uredbe Dublin III naslovljen je „Obavijest o odluci o transferu” i glasi:

„1. Kada zamoljena država članica pristane prihvatiti ili ponovno prihvatiti podnositelja zahtjeva ili drugu osobu iz članka 18. stavka 1. točaka (c) ili (d), država članica moliteljica obavješćuje predmetnu osobu o odluci o njezinu transferu u odgovornu državu članicu i, kada je to prikladno, o odluci da njezin zahtjev za međunarodnu zaštitu ne razmatra. Ako pravni ili drugi savjetnik zastupa predmetnu osobu, država članica može odlučiti da o odluci obavijesti pravnog ili drugog savjetnika umjesto predmetnu osobu a, kada je to prikladno, priopći odluku predmetnoj osobi.

2. Odluka iz stavka 1. sadrži informaciju o raspoloživim pravnim lijekovima, među ostalim i o pravu da se zatraži suspenzivni učinak, kada je to primjenjivo, i o rokovima koji važe za ulaganje takvih pravnih lijekova i provedbu transfera te, ako je to potrebno, sadržava informacije o mjestu u koje osoba treba doći te o datumu kada tamo mora doći, ako ta osoba putuje u odgovornu državu članicu svojim sredstvima.

Države članice osiguravaju da se informacije o osobama ili subjektima koji predmetnoj osobi mogu pružiti pravnu pomoć priopće predmetnoj osobi zajedno s odlukom iz stavka 1., ako ta informacija već nije priopćena.

3. Ako predmetnoj osobi ne pomaže ili je ne zastupa pravni ili drugi savjetnik, države članice je na jeziku koji predmetna osoba razumije ili se opravdano pretpostavlja da ga razumije, obavješćuju o glavnim elementima odluke, koja u svakom slučaju uključuje informacije o raspoloživim pravnim lijekovima i važećim rokovima za ulaganje takvih pravnih lijekova.”

24. Članak 27. Uredbe Dublin III naslovljen je „Pravni lijekovi” i njegov stavak 1. glasi:

„1. Podnositelj zahtjeva ili druga osoba iz članka 18. stavka 1. točaka (c) ili (d) ima pravo na djelotvoran pravni lijek, u obliku žalbe protiv odluke o transferu ili činjeničnog i pravnog preispitivanja te odluke pred sudom.”

25. Članak 29. Uredbe Dublin III naslovljen je „Modaliteti i rokovi” i njegovim se stavkom 2. određuje:

„2. Ako se transfer ne provede u šestomjesečnom roku, odgovorna država članica oslobađa se svoje obveze da prihvati ili ponovno prihvati predmetnu osobu i odgovornost se tada prenosi na državu članicu moliteljicu. Taj se rok može produljiti na najviše godinu dana, ako transfer nije bilo moguće provesti jer je predmetna osoba u zatvoru, ili na najviše osamnaest mjeseci ako predmetna osoba pobjegne.”

2. Uredba o Eurodacu

26. Uredbom (EZ) br. 603/2013 (u daljnjem tekstu: Uredba o Eurodacu)⁷ uređuje se uspostava baze podataka za usporedbu podataka o otiscima prstiju za učinkovitu primjenu Uredbe Dublin III.

27. Člankom 9. stavkom 1. prvim podstavkom Uredbe o Eurodacu predviđa se sljedeće:

„1. Svaka država članica bez odgode uzima otiske svih prstiju svakog podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji ima najmanje 14 godina te ih, u najkraćem mogućem roku i ne kasnije od 72 sata nakon podnošenja njegovog ili njezinog zahtjeva za međunarodnu zaštitu, kako je utvrđeno člankom 20. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 604/2013, šalje središnjem sustavu zajedno s podacima iz članka 11. točaka od (b) do (g) ove Uredbe.”

⁷ Uredba Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o uspostavi sustava „Eurodac” za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu Uredbe (EU) br. 604/2013 o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva i o zahtjevima za usporedbu s podacima iz Eurodaca od strane tijela kaznenog progona država članica i Europolu u svrhu kaznenog progona te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1077/2011 o osnivanju Europske agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (SL 2013., L 180, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 78.)

28. Člankom 17. stavkom 1. prvim podstavkom Uredbe o Eurodacu određuje se:

„1. S ciljem provjere je li državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja se nezakonito nalazi na državnom području države članice prethodno podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu u drugoj državi članici, svaka država članica može središnjem sustavu poslati bilo kakve podatke o otiscima prstiju koje je uzela od bilo kojeg takvog državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva koja ima najmanje 14 godina, zajedno s referentnim brojem kojim se koristi ta država članica.”

29. Članak 29. Uredbe o Eurodacu odnosi se na prava ispitanika. Člankom 29. stavcima 1. i 2. Uredbe o Eurodacu utvrđuje se da se te osobe obavješćuju o određenim informacijama o svrsi i uvjetima uzimanja otisaka prstiju, a stavkom 3. tog članka predviđa se da se u tu svrhu sastavlja zajednička brošura:

„1. Država članica podrijetla u pisanom obliku obavješćuje osobu iz članka 9. stavka 1., članka 14. stavka 1. ili članka 17. stavka 1., i kada je potrebno usmenim putem, na jeziku koji ta osoba razumije ili se opravdano pretpostavlja da razumije, o sljedećem:

[...]

(b) svrsi obrade podataka te osobe u Eurodacu, uključujući opis ciljeva [Uredbe Dublin III], u skladu s člankom 4. iste i objašnjenje da Eurodacu mogu pristupiti države članice i Europol u svrhu kaznenog progona koje je izneseno u razumljivom obliku te na jasnom i jednostavnom jeziku;

[...]

2. [...]

Kada je riječ o osobi iz članka 17. stavka 1., podaci iz stavka 1. ovog članka osiguravaju se najkasnije u trenutku slanja podataka koji se odnose na tu osobu središnjem sustavu. [...]

3. U skladu s postupkom iz članka 44. stavka 2. [Uredbe Dublin III] sastavlja se zajednička brošura koja sadrži barem podatke iz stavka 1. ovog članka i podatke iz članka 4. stavka 1. navedene Uredbe.

Brošura je jasna i jednostavna, sastavljena na jeziku koji ta osoba razumije ili za koji se razumno pretpostavlja da ga razumije.

Brošura se sastavlja na način koji državama članicama omogućuje da je dopune dodatnim podacima specifičnim za svaku državu članicu. Ti podaci specifični za svaku državu članicu uključuju barem prava ispitanika, mogućnost dobivanja pomoći od nacionalnih nadzornih tijela te kontaktne podatke ureda kontrolora i nacionalnih nadzornih tijela.”

30. Članak 37. Uredbe o Eurodacu naslovljen je „Odgovornost” i njegovim se stavcima 1. i 3. predviđa sljedeće:

„1. Svaka osoba ili država članica koja je pretrpjela štetu zbog nezakonite obrade podataka ili drugog djelovanja koje nije u skladu s ovom Uredbom ima pravo primiti naknadu štete od države

članice odgovorne za pretrpljenu štetu. Država se oslobađa od odgovornosti, u cijelosti ili djelomično, ako dokaže da nije odgovorna za okolnosti koje su dovele do štete.

[...]

3. Zahtjeve za naknadu štete prema državi članici za štetu iz stavaka 1. i 2. uređuju odredbe nacionalnog prava tužene države članice.”

3. Direktiva o kvalifikaciji

31. Direktivom 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite (daljnjem tekstu: Direktiva o kvalifikaciji)⁸ uređuju se kriteriji na temelju kojih se prihvaća zahtjev za međunarodnu zaštitu.

32. Članak 2. Direktive o kvalifikaciji sadržava „Definicije” te se u točki (h) tog članka „zahtjev za međunarodnu zaštitu” definira kao „zahtjev za zaštitom koji državi članici podnosi državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva, a može se shvatiti kao traženje statusa izbjeglice ili supsidijarne zaštite, pri čemu podnositelj zahtjeva ne traži izrijekom drugu vrstu zaštite koja je izvan djelokruga ove Direktive, a koja se može zasebno tražiti”.

33. U članku 8. Direktive o kvalifikaciji, naslovljenom „Zaštita unutar države”, predviđaju su iznimke od potrebe za međunarodnu zaštitu ako podnositelj zahtjeva može zatražiti zaštitu u nekom dijelu zemlje podrijetla:

„1. Pri ocjenjivanju zahtjeva za međunarodnu zaštitu, države članice mogu utvrditi da podnositelju zahtjeva nije potrebna međunarodna zaštita ako u nekom dijelu zemlje podrijetla:

- (a) ne postoje osnovani razlozi za strah od proganjanja niti stvarna opasnost od ozbiljne nepravde; ili
- (b) on ili ona imaju pristup zaštiti od proganjanja ili ozbiljne nepravde kako je definirano u članku 7.;

i on ili ona mogu sigurno i zakonito putovati i imati pristup do tog dijela zemlje te je razumno očekivati da može ostati tamo.

2. Kada ispituju postoje li za podnositelja zahtjeva osnovani razlozi za strah od proganjanja ili stvarna opasnost od ozbiljne nepravde, ili ima li podnositelj zahtjeva pristup zaštiti od proganjanja ili ozbiljne nepravde u nekom dijelu zemlje podrijetla u skladu sa stavkom 1., države članice pri donošenju odluke o zahtjevu uzimaju u obzir opće okolnosti koje prevladavaju u tom dijelu zemlje i osobne okolnosti podnositelja zahtjeva u skladu s člankom 4. S tim ciljem države članice osiguravaju da se od odgovarajućih izvora, kao što su visoki povjerenik za izbjeglice Ujedinjenih naroda i Europski potporni ured za azil, dobivaju točne i najnovije informacije.”

⁸ SL 2011., L 337, str. 9. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 248. i ispravak SL 2020., L 76, str. 37.)

34. Poglavljem V. Direktive o kvalifikaciji kao uvjet za odobrenje supsidijarne zaštite predviđa se opasnost od „ozbiljne nepravde”. U skladu s člankom 15. točkom (c) takvom nepravdom smatra se:

„(c) ozbiljna i individualna prijetnja životu zbog općeg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutarnjeg oružanog sukoba.”

4. Direktiva o postupcima azila

35. Članak 33. Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (u daljnjem tekstu: Direktiva o postupcima azila)⁹ naslovljen je „Nedopušteni zahtjevi” i u njegovu se stavku 1. i stavku 2. točki (a) predviđa sljedeće:

„1. Osim slučajeva u kojima se zahtjev ne razmatra u skladu s Uredbom (EU) br. 604/2013, od država članica se ne zahtijeva da razmatraju ispunjava li podnositelj zahtjeva uvjete za međunarodnu zaštitu u skladu s Direktivom 2011/95/EU ako se zahtjev smatra nedopuštenim u skladu s ovim člankom.

2. Države članice mogu smatrati zahtjev za međunarodnu zaštitu nedopuštenim samo ako:

(a) je druga država članica priznala međunarodnu zaštitu.”

5. Uredba br. 1560/2003

36. Članak 16.a Uredbe (EZ) br. 1560/2003¹⁰, koja je uredba Komisije kojom se provodi dublinski sustav, kako je izmijenjena Uredbom Dublin III te Provedbenom uredbom (EU) br. 118/2014¹¹, naslovljen je „Informativni letci za podnositelje molbi za međunarodnu zaštitu” i njegovim se stavicima 1. i 4. određuje:

„1. Zajednički letak kojim se svi podnositelji molbi za međunarodnu zaštitu obavještavaju o odredbama [Uredbe Dublin III] i o primjeni [Uredbe o Eurodacu] naveden je u Prilogu X.

[...]

4. Informacije za državljane trećih zemalja ili osobe bez državljanstva koje nezakonito borave u državi članici navedene su u Prilogu XIII.”

⁹ SL 2013., L 180, str. 60. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 249. te ispravci SL 2020., L 76, str. 38. i SL 2020., L 415, str. 90.)

¹⁰ Uredba Komisije od 2. rujna 2003. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 343/2003 o uvođenju kriterija i mehanizama za utvrđivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za azil koji državljanin treće zemlje podnosi u jednoj od država članica (SL 2003., L 222, str. 3.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 10., str. 17.)

¹¹ Provedbena uredba Komisije od 30. siječnja 2014. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1560/2003 (SL 2014., L 39, str. 1.)

37. Letak u skladu s Prilogom X. Uredbi br. 1560/2003 u dijelu A pod naslovom „Informacije o Dublinskoj uredbi za podnositelje zahtjeva za međunarodnu zaštitu u skladu s člankom 4. Uredbe (EU) br. 604/2013” sadržava, među ostalim, sljedeće informacije (isticanje u izvornom tekstu):

„Zatražili ste zaštitu jer smatrate da ste bili prisiljeni napustiti svoju zemlju zbog progona, rata ili opasnosti od ozljede. U zakonu se to naziva ‚zahtjev za međunarodnu zaštitu’, a vi se smatrate – ‚podnositeljem zahtjeva’. Osobe koje traže zaštitu često se nazivaju i ‚tražitelji azila’.

Činjenica da ste zatražili azil ne jamči da ćemo vaš zahtjev razmotriti ovdje. Državu odgovornu za razmatranje zahtjeva utvrdit ćemo postupkom koji je propisan u zakonodavstvu Europske unije u ‚Dublinskoj’ uredbi. Prema tom propisu, za razmatranje vašeg zahtjeva odgovorna je samo jedna država.

[...]

Prije razmatranja zahtjeva za azil, moramo utvrditi jesmo li za njegovo razmatranje odgovorni mi ili neka druga država – to se naziva ‚Dublinskim postupkom’. Dublinski postupak ne bavi se Vašim razlogom za traženje azila. Tim se postupkom rješava pitanje države koja je odgovorna za donošenje odluke o Vašem zahtjevu za azil.

[...]

Ako naša nadležna tijela odluče da smo mi odgovorni za donošenje odluke o vašem zahtjevu za azil, to znači da možete ostati u ovoj zemlji i da će se vaš zahtjev razmatrati ovdje. Postupak razmatranja vašeg zahtjeva za azil počinje odmah nakon toga.

Ako odlučimo da je za vaš zahtjev odgovorna neka druga država, nastojat ćemo vas poslati u tu državu čim prije moguće kako bi se vaš zahtjev mogao tamo razmatrati. [...]

U zakonu su propisani brojni razlozi zašto neka zemlja može biti odgovorna za razmatranje vašeg zahtjeva. Ti se razlozi razmatraju po zakonski propisanom redoslijedu važnosti, počevši od toga imate li člana obitelji u toj Dublinskoj državi, imate li sada i jeste li imali u prošlosti vizu ili dozvolu boravka koju je izdala Dublinska država te jeste li, zakonito ili nezakonito, putovali u, ili kroz, drugu Dublinsku zemlju.

Važno je da nas čim prije obavijestite ako imate članove obitelji u nekoj drugoj Dublinskoj državi. Ako su Vaš suprug, supruga ili djeca predali zahtjev za azil ili im je odobrena međunarodna zaštita u nekoj drugoj Dublinskoj državi, ta bi država mogla biti odgovorna za razmatranje Vašeg zahtjeva za azil.

Možemo odlučiti razmatrati vaš zahtjev ovdje unatoč tome što nismo odgovorni za to razmatranje, u skladu s kriterijima iz Dublinske uredbe. Nećemo Vas poslati u zemlju u kojoj je utvrđeno da bi mogla biti prekršena Vaša ljudska prava.

[...]

Možete izjaviti da se ne slažete s odlukom da budete poslani u drugu Dublinsku državu i tu odluku možete osporiti pred sudom. Također možete zatražiti da ostanete u ovoj zemlji do donošenja odluke o žalbi.

Ako odustanete od zahtjeva za azil i preselite se u drugu Dublinšku državu, vjerojatno ćete biti vraćeni u ovu državu ili u odgovornu državu.

Stoga je važno da ostanete ovdje kada predate zahtjev za azil dok ne donesemo odluku o tome 1. tko je odgovoran za razmatranje zahtjeva za azil i/ili 2. razmotrimo vaš zahtjev za azil u ovoj zemlji.

[...]

Ako smatramo da bi za razmatranje vašeg zahtjeva mogla biti odgovorna neka druga država, dobit ćete više informacija o tom postupku te o tome kako on utječe na vas i na vaša prava.”

38. U skladu s Prilogom X. Uredbi br. 1560/2003 letak u dijelu B sadržava, među ostalim, „Informacije za podnositelje zahtjeva za međunarodnu zaštitu iz Dublinškog postupka”:

„Dobili ste ovaj letak jer ste zatražili međunarodnu zaštitu (azil) u ovoj zemlji ili u drugoj Dublinškoj državi, a nadležna tijela ove zemlje imaju razloga vjerovati da bi za razmatranje vašeg zahtjeva mogla biti odgovorna neka druga država.

Državu odgovornu za razmatranje zahtjeva utvrdit ćemo postupkom koji je propisan u zakonodavstvu Europske unije u ‚Dublinškoj’ uredbi. Taj se postupak naziva ‚Dublinski postupak’. U ovom se letku nastoje dati odgovori na najčešća pitanja koja biste mogli imati o ovom postupku.

[...]

Dublinškim se postupkom utvrđuje koja je država odgovorna za razmatranje vašeg zahtjeva za azil. To znači da ćete možda biti premješteni iz ove države u drugu državu koja je odgovorna za razmatranje vašeg zahtjeva.

[...]

ZAPAMTITE: Ne smijete se preseliti u drugu Dublinšku državu. Ako se preselite u drugu Dubinsku državu, bit ćete premješteni natrag ovdje ili u državu u kojoj ste prije zatražili azil. Ako odustanete od svojeg zahtjeva ovdje, odgovorna država neće se promijeniti. Ako se sakrijete ili pobjegnute, postoji rizik da ćete biti pritvoreni.

[...]

Kako će nadležna tijela utvrditi državu odgovornu za razmatranje mojeg zahtjeva?

Postoje mnogi razlozi zašto neka zemlja može biti odgovorna za razmatranje vašeg zahtjeva. Ti se razlozi primjenjuju zakonski utvrđenim redoslijedom važnosti. Ako jedan od razloga nije važan, u obzir će se uzimati sljedeći i tako dalje.

Razlozi se odnose na sljedeće čimbenike, prema važnosti:

- ako imate člana obitelji (supruga ili suprugu, djecu mlađu od 18 godina) kojima je odobrena međunarodna zaštita ili koji su tražitelji azila u drugoj Dublinškoj državi;

Stoga je važno da nas obavijestite, prije donošenja prve odluke o zahtjevu za azil, imate li članove obitelji u drugoj Dublinskoj državi. Ako se želite ponovno ujediniti u istoj državi, vi i vaš član obitelji morat ćete tu želju izraziti u pisanom obliku.

[...]

Što ako ovisim o njezi druge osobe ili ako netko ovisi o meni?

Mogli biste biti ponovno ujedinjeni u istoj državi sa svojom **majkom, ocem, djetetom, bratom ili sestrom** ako se primjenjuju svi sljedeći uvjeti:

- oni zakonito borave o jednoj od Dublinskih država,
- netko od vas je u drugom stanju, ili ima novorođenče, ili je teško bolestan, ima teški invaliditet ili je star,
- jedan od vas ovisi o pomoći drugoga, koji se može o njemu ili njoj brinuti.

Država u kojoj su vaše dijete brat ili sestra ili roditelj rezidenti obično bi trebala prihvatiti odgovornost za razmatranje vašeg zahtjeva, pod uvjetom da su vaše obiteljske veze postojale u vašoj zemlji podrijetla. Od vas će se tražiti i da oboje u pisanom obliku navedete da želite biti ponovno ujedinjeni.

Tu mogućnost možete zatražiti ako se već nalazite u državi u kojoj se nalazi vaše dijete, brat ili sestra ili roditelj ili ako se nalazite u drugoj državi, a ne u onoj u kojoj živi vaša rodbina. U ovom drugom slučaju to će značiti da ćete morati putovati u tu državu osim ako imate bolest zbog koje ne možete putovati na duže vrijeme.

Uz tu mogućnost, uvijek možete, za vrijeme trajanja postupka azila, zatražiti da se pridružite članu obitelji iz humanitarnih, obiteljskih ili kulturoloških razloga. Ako vaš zahtjev bude prihvaćen, možda ćete se morati preseliti u zemlju u kojoj živi vaš rođak. U tom će se slučaju od vas tražiti da svoj pristanak date u pisanom obliku. Važno je da nas obavijestite ako postoje humanitarni razlozi zašto bi se vaš zahtjev trebao razmatrati ovdje ili u drugoj državi.

[...]

- *Ako je ovo prvi put da ste zatražili azil u Dublinskoj državi, ali postoje razlozi da bi druga Dublinška država trebala razmatrati vaš zahtjev za azil, zatražit ćemo od te države da **„preuzme“** vaš slučaj.*

[...]

- *Ako ste već tražili azil u drugoj Dublinskoj državi koja nije ona u kojoj se sada nalazite, tražit ćemo tu drugu državu da **„vas uzme natrag“**.*

[...]

Međutim, ako niste zatražili azil u ovoj državi, a vaš je prethodni zahtjev za azil u drugoj državi odbijen konačnom odlukom, možemo odlučiti poslati zahtjev odgovornoj državi da vas uzme natrag ili vas vratiti u zemlju podrijetla ili stalnog prebivališta ili u sigurnu treću zemlju.

[...]

Odgovorna država će prema vama postupati kao prema tražitelju azila i imat ćete ista prava. Ako nikada prije niste zatražili azil u toj državi, imat ćete priliku zatražiti ga nakon dolaska.

[...]”

39. U skladu s Prilogom XIII. Uredbi br. 1560/2003 letak sadržava „Informacije za državljane trećih zemalja ili osobe bez državljanstva koje ilegalno borave u državi članici, u skladu s člankom 29. stavkom 3. [Uredbe o Eurodacu]”:

„Ako ilegalno boravite u zemlji Dublinske uredbe, tijela vlasti mogu uzeti vaše otiske prstiju i prebaciti ih u bazu otisaka prstiju ‚Eurodac’. Jedinu cilj toga je utvrditi jeste li se prethodno prijavili za azil. Vaši otisci prstiju neće se pohraniti u bazu podataka Eurodac, no ako ste se prethodno prijavili za azil u drugoj državi, može vas se vratiti u tu državu.

[...]

Ako naša tijela vlasti smatraju da ste možda podnijeli zahtjev za međunarodnu zaštitu u drugoj zemlji koja bi mogla biti odgovorna za razmatranje zahtjeva, dobit ćete detaljnije informacije o postupku koji će uslijediti i o tome kako to utječe na vas i vaša prava¹².”

B. Talijansko pravo

40. U talijanskom pravu trenutačnom verzijom članka 3. Decreta legislativo (Zakonodavna uredba) br. 25/2008 od 28. siječnja 2008. o prenošenju Direktive 2005/85/EZ, koja je stavljena izvan snage i zamijenjena Direktivom 2013/32/EU o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje statusa izbjeglice (GURI br. 40 od 16. veljače 2008.), uređuju se tužbe protiv odluka o transferu u okviru dublinskog sustava.

III. Činjenice i zahtjevi za prethodnu odluku

A. Predmet C-228/21

41. Podnositelj zahtjeva u predmetu C-228/21, osoba CZA, podnio je zahtjev za međunarodnu zaštitu u Italiji nakon što je takav zahtjev već podnio u Sloveniji. Nadležno talijansko tijelo, Jedinica za dublinski sustav koja je dio Ministarstva unutarnjih poslova, zatim je od Slovenije zatražila ponovni prihvrat podnositelja zahtjeva u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (b) Uredbe Dublin III. Slovenija je pristala na taj zahtjev. Nakon toga, u pogledu podnositelja zahtjeva donesena je odluka o transferu u skladu s člankom 26. Uredbe Dublin III kojom je obaviješten o odluci kojom se određuje njegov transfer u Sloveniju.

42. Tribunale di Catanzaro (Sud u Catanzaru, Italija) prihvatio je u prvostupanjskom postupku tužbu koju je podnositelj zahtjeva podnio protiv te odluke i koja se temeljila na povredi obveze informiranja propisane člankom 4. Uredbe Dublin III. Nadležno tijelo nije moglo dokazati da je podnositelju zahtjeva uručena brošura koja je nužna u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin

¹² „Ustupljeni podaci predviđeni su u dijelu B Priloga X.”

III. Navedeni sud smatrao je da nije dovoljno to što je dostavljen zapisnik o osobnom intervjuu koji je sastavljen na temelju članka 5. te uredbe i to što je uručena druga brošura u trenutku formalnog podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu u Italiji. Stoga je taj sud zaključio da je povreda obveze informiranja predviđena člankom 4. Uredbe Dublin III dovela do nevaljanosti odluke o transferu.

43. Ministarstvo unutarnjih poslova podnijelo je Corteu suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud, Italija) žalbu u kasacijskom postupku protiv te odluke. Taj je sud odlukom od 29. ožujka 2021., koju je Sud zaprimio 8. travnja 2021., prekinuo postupak i Sudu uputio sljedeća prethodna pitanja:

1. Treba li članak 4. [Uredbe Dublin III] tumačiti na način da se u pravnom lijeku podnesenom u skladu s člankom 27. te uredbe protiv odluke o transferu koju je donijela država članica u skladu s mehanizmom iz članka 26. Uredbe i na temelju obveze ponovnog prihvata iz članka 18. stavka 1. točke (b) iste uredbe, može istaknuti samo činjenica da država članica koja je donijela mjeru transfera nije uručila brošuru uređenu člankom 4. stavkom 2. Uredbe?
2. Treba li članak 27. Uredbe u vezi s uvodnim izjavama 18. i 19. i člankom 4. te uredbe tumačiti na način da u slučaju utvrđenja povrede obveza predviđenih člankom 4. djelotvoran pravni lijek zahtijeva od suda da poništi odluku o transferu?
3. U slučaju niječnog odgovora na drugo pitanje, treba li članak 27. Uredbe u vezi s njezinim uvodnim izjavama 18. i 19. i člankom 4. tumačiti na način da u slučaju utvrđenja povrede obveza predviđenih člankom 4. djelotvoran pravni lijek zahtijeva od suda provjeru relevantnosti takve povrede s obzirom na okolnosti koje je naveo podnositelj pravnog lijeka te omogućuje sudu da potvrdi odluku o transferu uvijek kad ne postoje razlozi za donošenje sadržajno drukčije odluke o transferu?

B. Predmet C-254/21

44. U predmetu C-254/21 osoba DG, afganistanski državljanin, podnijela je drugi zahtjev za međunarodnu zaštitu u Italiji nakon što je u Švedskoj konačno odbijen njezin prvi zahtjev za priznavanje međunarodne zaštite koji je ondje podnijela. Talijansko Ministarstvo unutarnjih poslova zatim je nakon pozitivnog rezultata u Eurodacu švedskim tijelima uputilo zahtjev za ponovni prihvata u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (d) Uredbe Dublin III, koji su ta tijela prihvatila, te je naložilo transfer u Švedsku.

45. Podnositelj zahtjeva pobijao je tu odluku pred Tribunaleom di Roma (Sud u Rimu, Italija) i pozvao se na povredu članka 4. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) i članka 17. stavka 1. Uredbe Dublin III. To je obrazložio time da mu predstoji neizravno prisilno udaljenje ili vraćanje preko Švedske u Afganistan i da bi u Afganistanu bio izložen nečovječnom i ponižavajućem postupanju. Odgovornost Italije da mu prizna zaštitu od neizravnog prisilnog udaljenja ili vraćanja proizlazi iz članka 17. Uredbe Dublin III.

46. U tim okolnostima Tribunale di Roma (Sud u Rimu) odlučio je prekinuti postupak i odlukom od 12. travnja 2021., koju je Sud zaprimio 22. travnja 2021., uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

1. Zahtijeva li pravo na djelotvoran pravni lijek u smislu članka 47. Povelje da se smatra da članci 4. i 19. Povelje u okolnostima kao što su one iz glavnog postupka pružaju zaštitu i od opasnosti neizravnog prisilnog udaljenja ili vraćanja nakon transfera u državu članicu Unije u kojoj ne postoje sustavni nedostaci u smislu članka 3. stavka 2. [Uredbe Dublin III] (u slučaju nepostojanja drugih odgovornih država članica na temelju kriterija iz poglavlja III. i IV.) i koja je već razmotrila i odbila prvi zahtjev za međunarodnu zaštitu?
2. Mora li sud države članice u kojoj je podnesen drugi zahtjev za međunarodnu zaštitu kojem je podnesen pravni lijek u smislu članka 27. Uredbe Dublin i koji je stoga odgovoran za ocjenu transfera unutar Unije, ali ne i za donošenje odluke o zahtjevu za zaštitu, ocijeniti da postoji opasnost od neizravnog prisilnog udaljenja ili vraćanja u treću zemlju kad je država članica u kojoj je podnesen prvi zahtjev za međunarodnu zaštitu drukčije ocijenila izraz „zaštita unutar države” u smislu članka 8. Direktive 2011/95?
3. Je li ocjena postojanja opasnosti od neizravnog prisilnog udaljenja ili vraćanja nakon različitog tumačenja potrebe „zaštite unutar države” između dviju država članica u skladu s člankom 3. stavkom 1. (drugim dijelom) Uredbe i s općom zabranom za državljane treće zemlje da odluče u kojoj će državi članici Unije podnijeti zahtjev za međunarodnu zaštitu?
4. U slučaju potvrdnog odgovora na prethodno navedena pitanja:
  - a. Obvezuje li ocjena postojanja opasnosti od neizravnog prisilnog udaljenja ili vraćanja, koju je izvršio sud države u kojoj je podnositelj zahtjeva podnio drugi zahtjev za međunarodnu zaštitu nakon što je odbijen prvi zahtjev, na primjenu klauzule iz članka 17. stavka 1., koja je u Uredbi definirana kao „diskrecijska klauzula”?
  - b. Koje kriterije, osim onih koji se navode u poglavlju III. i IV., sud pred kojim je pokrenut postupak na temelju članka 27. Uredbe treba uzeti u obzir kako bi mogao ocijeniti postojanje opasnosti od neizravnog prisilnog udaljenja ili vraćanja, s obzirom na to da je tu opasnost već isključila država koja je razmotrila prvi zahtjev za međunarodnu zaštitu?

C. Predmet C-297/21

47. U predmetu C-297/21 osoba XXX.XX, afganistanski državljanin, podnijela je drugi zahtjev za međunarodnu zaštitu u Italiji nakon što je konačno odbijen prethodno podnesen prvi zahtjev za priznavanje međunarodne zaštite u Njemačkoj i nakon što je ondje protiv podnositelja zahtjeva donesena konačna odluka o protjerivanju. Talijansko Ministarstvo unutarnjih poslova zatim je nakon pozitivnog rezultata u Eurodacu njemačkim tijelima uputilo zahtjev za ponovni prihvrat u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (d) Uredbe Dublin III, koji su ta tijela prihvatila.

48. Podnositelj zahtjeva podnio je tužbu Tribunaleu di Firenze (Sud u Firenci, Italija) protiv odluke o transferu koja je nakon toga izdana protiv njega. Prema njegovu mišljenju, pobijanom odlukom povređuju se članak 4. Povelje te članak 3. stavak 2. i članak 17. stavak 1. Uredbe Dublin III zato što mu predstoji neizravno prisilno udaljenje ili vraćanje preko Njemačke u Afganistan, gdje bi nakon vraćanja bio izložen nečovječnom i ponižavajućem postupanju. Smatra da zbog toga postoji odgovornost Italije u skladu s člankom 17. stavkom 1. Uredbe Dublin III.

49. U tim okolnostima Tribunale di Firenze (Sud u Firenci) odlučio je prekinuti postupak i odlukom od 29. travnja 2021., koju je Sud zaprimio 10. svibnja 2021., uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

1. Treba li članak 17. stavak 1. [Uredbe Dublin III], s obzirom na članke 19. i 47. Povelje i članak 27. [Uredbe Dublin III], tumačiti na način da se sudu države članice pred kojim se pobija mjera Unità Dublino (Jedinica za dublinski sustav, Italija) dopušta da utvrdi odgovornost države koja na temelju članka 18. stavka 1. točke (d) treba izvršiti transfer ako utvrdi da u odgovornoj državi članici postoji opasnost od povrede načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja zbog prisilnog udaljenja ili vraćanja podnositelja zahtjeva u njegovu zemlju podrijetla u kojoj bi podnositelj zahtjeva bio izložen smrtnoj opasnosti ili opasnosti od nečovječnog i ponižavajućeg postupanja?
2. Podredno, treba li članak 3. stavak 2. [Uredbe Dublin III], s obzirom na članke 19. i 47. Povelje i članak 27. [Uredbe Dublin III], tumačiti na način da se sudu dopušta da utvrdi odgovornost države koja je na temelju članka 18. stavka 1. točke (d) te uredbe obvezna izvršiti transfer u slučaju u kojem se utvrdi:
  - a. da u odgovornoj državi članici postoji opasnost od povrede načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja zbog prisilnog udaljenja ili vraćanja podnositelja zahtjeva u njegovu zemlju podrijetla u kojoj bi podnositelj zahtjeva bio izložen smrtnoj opasnosti odnosno nečovječnom i ponižavajućem postupanju;
  - b. nemogućnost izvršenja transfera u drugu državu članicu koja se određuje na temelju kriterija iz poglavlja III. [Uredbe Dublin III]?

D. Predmet C-315/21

50. U predmetu C-315/21 osoba PP, koja je rođena u Pakistanu, podnijela je zahtjev za međunarodnu zaštitu u Italiji nakon što je već prethodno podnijela odgovarajući zahtjev u Njemačkoj. Talijansko Ministarstvo unutarnjih poslova zatim je njemačkim tijelima uputilo zahtjev za ponovni prihvata u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (b) Uredbe Dublin III, koji su ta tijela prihvatila kao zahtjev za ponovni prihvata u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (d) Uredbe Dublin III. Nakon toga, talijansko Ministarstvo unutarnjih poslova naložilo je transfer podnositelja zahtjeva u Njemačku.

51. Podnositelj zahtjeva podnio je tužbu protiv te odluke Tribunaleu di Milano (Sud u Milanu, Italija) te je zatražio privremenu odgodu izvršenja odluke, što se prihvatilo. U prilog tomu pozvao se, s jedne strane, na povredu obveza informiranja iz članaka 4. i 5. Uredbe Dublin III i, s druge strane, na opasnost od neizravnog prisilnog udaljenja ili vraćanja preko Njemačke u Pakistan, gdje bi bio izložen konkretnoj opasnosti od nečovječnog i ponižavajućeg postupanja. Jedinica za dublinski sustav, koja je dio Ministarstva unutarnjih poslova, osporavala je te tvrdnje i dostavila dokaz da je s podnositeljem zahtjeva proveden osobni intervju predviđen člankom 5. Uredbe Dublin III.

52. U tim okolnostima Tribunale di Milano (Sud u Milanu) odlučio je prekinuti postupak i odlukom od 14. travnja 2021., koju je Sud zaprimio 17. svibnja 2021., uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

1. Treba li članke 4. i 5. [Uredbe Dublin III] tumačiti na način da njihova povreda sama po sebi dovodi do nezakonitosti mjere koja se pobija u skladu s člankom 27. Uredbe [Uredbe Dublin III] neovisno o konkretnim posljedicama koje navedena povreda ima u odnosu na sadržaj mjere i određivanje odgovorne države članice?
2. Treba li članak 27. [Uredbe Dublin III] u vezi s člankom 18. stavkom 1. točkom (a) odnosno s člankom 18. stavkom [1.] točkama (b), (c) i (d) i člankom 20. stavkom 5. [Uredbe Dublin III] tumačiti na način da određuje međusobno različite predmete pobijanja, različite prigovore koji se ističu u okviru pravnog lijeka i različite aspekte povreda obveza informiranja i osobnog intervjua u skladu s člancima 4. i 5. [Uredbe Dublin III]?

U slučaju potvrdnog odgovora na drugo pitanje: treba li članke 4. i 5. [Uredbe Dublin III] tumačiti na način da jamstva informiranja koja se predviđaju tim člancima vrijede samo u slučaju koji se predviđa člankom 18. stavkom 1. točkom (a), ali ne i u postupku ponovnog prihvata, odnosno treba li navedene članke tumačiti na način da u tom postupku obveze informiranja vrijede barem u pogledu prestanka obveza iz članka 19. ili u pogledu sustavnih nedostataka u postupku azila i uvjetima za prihvata podnositelja zahtjeva koji izazivaju opasnost od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja u smislu članka 4. Povelje iz članka 3. stavka 2.?

3. Treba li članak 3. stavak 2. tumačiti na način da „sustavni nedostaci u postupku azila” obuhvaćaju i moguće posljedice već konačnih odluka o odbijanju zahtjeva za međunarodnu zaštitu koje donosi sud države članice koja provodi ponovni prihvata, u slučaju u kojem sud pred kojim je pokrenut postupak na temelju članka 27. [Uredbe Dublin III] smatra da za tužitelja postoji konkretna opasnost od izloženosti nečovječnom i ponižavajućem postupanju ako ga [navedena] država članica vrati u zemlju podrijetla, također s obzirom na to da se smatra da postoji opći oružani sukob u smislu članka 15. točke (c) Direktive 2011/95?

E. Predmet C-328/21

53. U predmetu C-328/21 talijansko Ministarstvo unutarnjih poslova naložilo je transfer podnositelja zahtjeva GE podrijetlom iz Iraka u Finsku nakon što je utvrđeno da je nezakonito boravio u Italiji i nakon što je na temelju pozitivnog rezultata u Eurodacu utvrđeno da je već prethodno podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu u Finskoj. Slijedom zahtjeva za ponovni prihvata u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (b) Uredbe Dublin III Finska je priznala svoju odgovornost u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (d) te uredbe.

54. Podnositelj zahtjeva podnio je tužbu protiv odluke o transferu Tribunaleu di Roma (Sud u Rimu, Italija), koji se proglasio nenadležnim te je postupak prenio na Tribunale di Trieste (Sud u Trstu, Italija). Podnositelj zahtjeva osobito se poziva na povredu obveza informiranja iz članka 4. Uredbe Dublin III i članka 29. Uredbe o Eurodacu.

55. U tim okolnostima Tribunale di Trieste (Sud u Trstu) odlučio je prekinuti postupak i odlukom od 2. travnja 2021., koju je Sud zaprimio 26. svibnja 2021., uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

1. Koje se pravne posljedice predviđaju pravom Europske unije u vezi s odlukama o transferu radi ponovnog prihvata u skladu s poglavljem VI. odjeljka III. [Uredbe Dublin III] ako država nije pružila informacije predviđene člankom 4. [Uredbe Dublin III] i člankom 29. [Uredbe o Eurodacu]?
2. Konkretno, ako je podnesen sveobuhvatan i djelotvoran pravni lijek protiv odluke o transferu, Sudu Europske unije upućuju se sljedeća pitanja:

2.1. Treba li članak 27. [Uredbe Dublin III] tumačiti

na način da neuručenje brošure iz članka 4. stavaka 2. i 3. [Uredbe Dublin III] osobi koja se nalazi u uvjetima opisanima u članku 23. stavku 1. [Uredbe Dublin III] samo po sebi dovodi do neotklonjive ništetnosti odluke o transferu (te eventualno i do odgovornosti za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu države članice kojoj je osoba podnijela novi zahtjev);

ili pak na način da je na tužitelju da dokaže pred sudom da bi, da mu je bila uručena brošura, postupak imao drukčiji ishod?

2.2. Treba li članak 27. [Uredbe Dublin III] tumačiti

na način da neuručenje brošure iz članka 29. [Uredbe o Eurodacu] osobi koja se nalazi u uvjetima opisanima u članku 24. stavku 1. [Uredbe Dublin III] samo po sebi dovodi do neotklonjive ništetnosti odluke o transferu (te eventualno i do posljedičnog nužnog pružanja mogućnosti za podnošenje novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu);

ili pak na način da je na tužitelju da dokaže pred sudom da bi, da mu je bila uručena brošura, postupak imao drukčiji ishod?

IV. Postupak pred Sudom

56. Sudovi koji su uputili zahtjeve u predmetima C-254/21, C-297/21, C-315/21 i C-328/21 zatražili su da se o predmetima odluči u ubrzanom postupku u skladu s člankom 105. Poslovnika Suda ili da imaju prednost pri odlučivanju u skladu s člankom 53. stavkom 3. Poslovnika.

57. Rješenjima predsjednika Suda od 14. lipnja i 6. srpnja 2021. odbijeni su potonji zahtjevi.

58. Rješenjem predsjednika Suda od 6. srpnja 2021. predmeti C-228/21 C-254/21, C-297/21, C-315/21 i C-328/21 spojeni su u svrhu pisanog i usmenog dijela postupka te radi donošenja presude.

59. Njemačka, Francuska, Italija, Nizozemska, Europska komisija i tužitelji iz glavnih postupaka u predmetima C-297/21 i C-328/21 podnijeli su pisana očitovanja.

60. Na zajedničkoj raspravi održanoj 8. lipnja 2022. sudjelovali su Italija, Komisija i tužitelji iz glavnih postupaka u predmetima C-297/21 i C-328/21.

V. Analiza

61. Situacijama na kojima se temelji predmetnih pet zahtjeva za prethodnu odluku zajedničko je da su dotični tražitelji azila, nakon što su podnijeli prvi zahtjev za međunarodnu zaštitu u jednoj državi članici, otišli u Italiju te su ondje ili podnijeli drugi zahtjev za međunarodnu zaštitu (predmeti C-228/21, C-254/21, C-297/21 i C-315/21) ili su ondje boravili bez dokumenta o boravku (predmet C-328/21, s tim da je u tom slučaju sporno je li tužitelj iz glavnog postupka podnio novi zahtjev u Italiji, vidjeti u tom pogledu točke 98. i 123. ovog mišljenja). Nakon toga, nadležno talijansko tijelo zatražilo je ponovni prihvata dotičnih osoba od država članica u kojima su te osobe prethodno podnijele zahtjeve za međunarodnu zaštitu te je u odnosu na njih donijelo odluke o transferu u skladu s člankom 26. Uredbe Dublin III na koje se sada odnose glavni postupci.

62. Kao što se to opisuje u uvodu, pitanja koja se Sudu upućuju predmetnim zahtjevima za prethodnu odluku u tim okolnostima čine dvije tematske skupine: s jedne strane, riječ je o obvezama informiranja i uručivanja zajedničke brošure u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III odnosno člankom 29. Uredbe o Eurodacu te o provedbi osobnog intervjua u skladu s člankom 5. Uredbe o Dublinu III (predmeti C-228/21, C-315/21 i C-328/21) (odjeljak A). S druge strane, riječ je o pitanju mogu li sudovi države članice moliteljice u okviru tužbe protiv odluke o transferu ocijeniti opasnost od povrede načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja koju bi mogla počinuti zamoljena država članica ako u toj državi članici ne postoje sustavne nepravilnosti (predmeti C-254/21, C-297/21 i C-315/21) (odjeljak B)).

A. Zajednička brošura i osobni intervjui

63. Pitanjima u predmetima C-228/21, C-315/21 i C-328/21 sudovi koji su uputili zahtjeve najprije nastoje doznati vrijede li obveze informiranja podnositelja zahtjeva i uručivanja zajedničke brošure u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III odnosno člankom 29. Uredbe o Eurodacu te obveze provedbe osobnog intervjua u skladu s člankom 5. Uredbe Dublin III ne samo u okviru postupka određivanja odgovorne države članice koji se provodi povodom prvog zahtjeva za međunarodnu zaštitu u jednoj državi članici, nego i u postupku ponovnog prihvata. Taj postupak provodi se kad tražitelj azila podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu u drugoj državi članici ili ondje boravi, a ta druga država članica namjerava provesti njegov transfer u prvu državu članicu.

64. Ako predmetne obveze vrijede i u postupku ponovnog prihvata, sudovi koji su uputili zahtjeve usto nastoje doznati može li se tužba protiv odluke o transferu temeljiti na povredi tih obveza i koje posljedice takva povreda ima za odluku o transferu.

65. Budući da svaki od tih članaka, odnosno članak 4. Uredbe Dublin III (odjeljak 1.), članak 29. Uredbe o Eurodacu (odjeljak 2.) i članak 5. Uredbe Dublin III (odjeljak 3.), otvara specifična pitanja, svrsishodno je razmotriti ih pojedinačno.

1. Obveza informiranja u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III

66. Pitanje vrijede li obveze informiranja i uručivanja zajedničke brošure u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III i u postupku ponovnog prihvata izričito se postavlja u drugom dijelu drugog pitanja u predmetu C-315/21, ali se na njemu neizravno temelje i pitanja u predmetima C-228/21 i C-328/21. Naime, ta pitanja odnose se na posljedice koje povreda navedenih obveza ima za odluku o transferu u postupku ponovnog prihvata, što podrazumijeva primjenjivost tih obveza.

67. Najprije ću opisati razliku između postupka prihvata i postupka ponovnog prihvata te razne situacije u kojima se primjenjuje potonji postupak (odjeljak (a)). Zatim ću pojasniti zašto obveza informiranja o kojoj je riječ vrijedi i u postupku ponovnog prihvata (odjeljak (b)). Naposljetku ću razmotriti pitanje može li se prigovor povrede te obveze isticati u okviru tužbe protiv odluke o transferu i koje su posljedice te povrede (odjeljak (c)).

a) Postupci za prihvata i ponovni prihvata u dublinskom sustavu

68. U skladu s člankom 20. stavkom 1. Uredbe Dublin III postupak za određivanje odgovorne države članice treba započeti čim je u državi članici prvi put podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu. Kada ta država članica smatra da je odgovorna druga država članica, ona može od nje zatražiti da prihvata podnositelja zahtjeva (članak 18. stavak 1. točka (a) u vezi s člankom 21. stavkom 1. Uredbe Dublin III).

69. Postupak ponovnog prihvata u skladu s člancima 23. i 24. Uredbe Dublin III primjenjuje se pak na osobe koje odlaze u drugu državu članicu i ondje podnesu drugi zahtjev ili ondje borave bez dokumenta o boravku nakon što su podnijele prvi zahtjev u jednoj državi članici. Nakon toga, ta država članica može zatražiti od države članice koja je prethodno razmatrala zahtjev dotične osobe da je ponovno prihvata.

70. U postupku ponovnog prihvata treba razlikovati dvije situacije koje ističe i sud koji je uputio zahtjev u predmetu C-315/21: s jedne strane, taj postupak primjenjuje se na situaciju osoba koje su u prvoj državi članici podnijele zahtjev nakon čega su napustile tu državu članicu još prije nego što je dovršen postupak određivanja odgovorne države članice (članak 20. stavak 5. Uredbe Dublin III). Ta situacija nije relevantna u glavnim postupcima.

71. S druge strane, postupak ponovnog prihvata primjenjuje se na situacije osoba koje tijekom meritornog razmatranja njihova zahtjeva ili nakon što je odgovorna država članica odbila taj zahtjev odlaze u drugu državu članicu i ondje podnesu drugi zahtjev ili ondje borave bez dokumenta o boravku (članak 18. stavak 1. točke (b) do (d) Uredbe Dublin III)¹³. Okolnosti u predmetnim glavnim postupcima odgovaraju tim situacijama.

¹³ Kad je riječ o razlici između dviju situacija navedenih u točkama 70. i 71., vidjeti i presudu H. i R. (kasnije u tekstu u bilješci 15), t. 46. do 52. i presudu od 12. siječnja 2023., B. i F. (Rok za transfer – Nekoliko zahtjeva) (C-323/21 do C-325/21, EU:C:2023:4, t. 47. do 50.).

b) Obveza informiranja u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III i u postupku ponovnog prihvata

72. Člankom 4. stavkom 1. Uredbe Dublin III predviđa se da tijela obavješćuju podnositelja zahtjeva o primjeni te uredbe i njezinim relevantnim aspektima „čim je zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen u smislu članka 20. stavka 2. u državi članici”. Odgovarajuće informacije sadržane su u zajedničkoj brošuri koju je Komisija sastavila u Provedbenoj uredbi br. 118/2014 u skladu s člankom 4. stavcima 2. i 3. Uredbe Dublin III.

73. U nastavku ću najprije razmotriti tekst i strukturu (odjeljak 1.), a zatim smisao i svrhu članka 4. Uredbe Dublin III (odjeljak 2.) te naposljetku slučaj u kojem u drugoj državi članici nije podnesen novi zahtjev (odjeljak 3.).

1) Tekst i struktura članka 4. Uredbe Dublin III

74. U skladu s njegovim tekstom, u članku 4. stavku 1. Uredbe Dublin III u pogledu obveze informiranja ne pravi se razlika između prvog i daljnjih zahtjeva za međunarodnu zaštitu odnosno između postupka prihvata i postupka ponovnog prihvata.

75. Članak 20. Uredbe Dublin III naslovljen je „Početak postupka” i njegovim se stavkom 1. predviđa da postupak za određivanje odgovorne države članice započinje čim je u državi članici *prvi put*¹⁴ podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu. Međutim, stavkom 2. te odredbe zatim se potpuno općenito uređuje trenutak kad se smatra da je podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu (definiran člankom 2. točkom (b) Uredbe Dublin III te člankom 2. točkom (h) Uredbe o kvalifikaciji) i ne odnosi se samo na prvi zahtjev. To proizlazi i iz članka 23. stavka 2. drugog podstavka Uredbe Dublin III, u kojem se upućuje na članak 20. stavak 2. Međutim, članak 23. vrijedi samo u slučajevima novog zahtjeva za međunarodnu zaštitu i stoga upravo ne i za prvi zahtjev.

76. Kad je riječ o strukturi, članak 4. Uredbe Dublin III nalazi se u poglavlju II. koje je naslovljeno „Opća načela i zaštitne mjere”. Stoga odredbe tog članka vrijede za cijelo područje primjene te uredbe, a ne samo za određenu vrstu postupka.

2) Smisao i svrha članka 4. Uredbe Dublin III

77. Kad je riječ o svrsi obveze informiranja, Komisija i Italija prigovaraju da ta obveza u skladu s uvodnom izjavom 18. Uredbe Dublin III služi lakšem određivanju države članice koja je odgovorna za meritorno razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Međutim, postupak ponovnog prihvata uglavnom se primjenjuje na situacije u kojima je već određena odgovorna država članica. Stoga u tom postupku više ne treba pružiti sve informacije koje se odnose na određivanje odgovorne države članice. Naprotiv, trebalo bi biti dovoljno dotične osobe obavijestiti o aspektima koji se još mogu istaknuti i u toj fazi postupka. Komisija i Italija temelje tu tvrdnju osobito na presudi Suda u predmetu H. i R. (u daljnjem tekstu: presuda H. i R.)¹⁵.

¹⁴ Moje isticanje

¹⁵ Presuda od 2. travnja 2019., H. i R. (C-582/17 i C-583/17, EU:C:2019:280)

78. Komisiji i Italiji valja priznati da je postupak određivanja odgovorne države članice već dovršen u situacijama obuhvaćenima člankom 18. stavkom 1. točkama (b) do (d) Uredbe Dublin III (točka 71. ovog mišljenja) i da je ta država članica započela ili čak već završila s meritornim razmatranjem zahtjeva. Stoga je Sud u presudi H. i R. utvrdio da u takvom slučaju više nije potrebno ponovno primijeniti pravila koja uređuju postupak određivanja odgovornosti¹⁶.

79. Ni u situaciji obuhvaćenoj člankom 20. stavkom 5. Uredbe Dublin III (točka 70. ovog mišljenja), kada je ispitivanje odgovornosti još u tijeku u zamoljenoj državi članici, država članica moliteljica načelno nije obvezna ispitati je li odgovorna zamoljena država članica. Naprotiv, samo treba ispitati jesu li ispunjeni kriteriji iz članka 20. stavka 5., odnosno je li u zamoljenoj državi članici podnesen prvi zahtjev i je li ta država pokrenula postupak određivanja odgovorne države članice koji, međutim, još nije dovršila¹⁷.

80. Međutim, to ne isključuje obvezu da se određeni kriteriji odgovornosti uzmu u obzir i u postupku ponovnog prihvata. Kao što ću to pobliže pojasniti u nastavku, Sud je to već izričito utvrdio u pogledu nekih kriterija odgovornosti, što priznaju i Komisija i Italija. Osim toga, obveza informiranja u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III ne obuhvaća samo kriterije za određivanje odgovorne države članice, nego i opće informacije o funkcioniranju dublinskog sustava. Sve te informacije sadržane su u zajedničkoj brošuri. Čini se da selektivna obveza informiranja u postupku ponovnog prihvata, kao što to predlažu Komisija i Italija, u tom kontekstu nije u skladu s ciljevima Uredbe Dublin III (odjeljak i) te je teško provediva u praksi (odjeljak ii).

i) Relevantnost informacija u zajedničkoj brošuri za podnositelje zahtjeva u postupku ponovnog prihvata

– Kriteriji odgovornosti koje još treba uzeti u obzir i u postupku ponovnog prihvata

81. U postupku ponovnog prihvata država članica moliteljica više ne treba po službenoj dužnosti ispitati kriterije za određivanje odgovorne države članice u skladu s poglavljem III. Uredbe Dublin III¹⁸. Međutim, to ne znači da može zanemariti dokaze koje predoči podnositelj zahtjeva i koji bi i u toj fazi još mogli onemogućiti transfer u zamoljenu državu članicu. Stoga je i u postupku ponovnog prihvata nužno da se podnositelji zahtjeva zajedničkom brošuricom obavijeste o mogućnosti predočenja takvih dokaza.

82. To vrijedi osobito kad se odgovornost prenosi na državu članicu moliteljicu u skladu s člankom 19.¹⁹, člankom 23. stavkom 3.²⁰ i člankom 29. stavkom 2.²¹ Uredbe Dublin III, kad u zamoljenoj državi članici postoje sustavni nedostaci (članak 3. stavak 2. drugi podstavak²²) odnosno u posebnim slučajevima koji se odnose na zdravstveno stanje podnositelja zahtjeva ili kad postoji opasnost od nečovječnog postupanja zbog transfera u samu zamoljenu državu članicu²³. Sud smatra da se u slučajevima u kojima je podnositelj zahtjeva napustio zamoljenu državu članicu još prije nego što je dovršen postupak određivanja odgovorne države članice

¹⁶ Presuda H. i R., t. 51., 52., 65. do 67. i t. 80.

¹⁷ Presuda H. i R., t. 61. do 63. i t. 80.

¹⁸ Presuda H. i R., t. 54. do 80.

¹⁹ Presuda od 7. lipnja 2016. Karim (C-155/15, EU:C:2016:410, t. 27.)

²⁰ Kad je riječ o članku 21. stavku 1. Uredbe Dublin III, vidjeti po analogiji presudu od 26. srpnja 2017., Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587, t. 55.).

²¹ Presuda od 25. listopada 2017., Shiri (C-201/16, EU:C:2017:805, t. 46.)

²² Presuda od 19. ožujka 2019., Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, t. 87. do 89. i t. 98.)

²³ Presuda od 16. veljače 2017., C. K. i dr. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, t. 65., 66., 73., 74. i 96.)

(članak 20. stavak 5., točka 70. ovog mišljenja) može usto i u postupku ponovnog prihvata još istaknuti da je država moliteljica na temelju kriterijâ iz članka 8. do 10. zapravo odgovorna država članica²⁴.

83. Osim toga, podnositelji zahtjeva mogu u postupku ponovnog prihvata (i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 5. (točka 70. ovog mišljenja) kao i u situacijama obuhvaćenima člankom 18. stavkom 1. točkama (b) do (d) Uredbe Dublin III (točka 71. ovog mišljenja)) osobito predočiti dokaze o prisutnosti članova obitelji, rođaka ili bilo kojih drugih osoba u rodbinskom odnosu s podnositeljem zahtjeva na državnom području države članice moliteljice koji bi mogli dovesti do primjene kriterija navedenih u člancima 8., 10. i 16. Uredbe Dublin III. Naime, države članice trebaju uzeti u obzir takve dokaze u skladu s člankom 7. stavkom 3., pod uvjetom da su predočeni prije nego što druga država članica prihvati zahtjev za prihvata ili *ponovni prihvata*²⁵ predmetne osobe, u skladu s člancima 22. *odnosno* 25.²⁶, i da o prethodnim zahtjevima za međunarodnu zaštitu podnositelja zahtjeva nije donesena prva odluka o meritumu.

84. Stoga iz teksta i svrhe članka 7. stavka 3. Uredbe Dublin III proizlazi da taj članak vrijedi i u postupku ponovnog prihvata. Koliko je vidljivo, to nije dovedeno u pitanje u presudi H. i R. jer Sud u toj presudi nije razmatrao tu odredbu.

85. U zajedničkoj brošuri također se izričito upućuje na to da podnositelji zahtjeva trebaju obavijestiti tijela o tome imaju li članove obitelji u jednoj od dublinskih država i to „**prije donošenja prve odluke o [njihovu] zahtjevu za azil**”²⁷, pri čemu se ta mogućnost na ograničava na postupak prihvata.

86. To je i logično.

87. Točno je da je cilj Uredbe Dublin III osigurati brzo određivanje odgovorne države članice, a samim time i brzo razmatranje zahtjeva za azil²⁸. Stoga je moguće da, po potrebi, zahtjeve za azil razmatra druga država članica, koja je različita od one koja je odgovorna na temelju kriterijâ iz poglavlja III. te uredbe²⁹. To nije problematično jer se pretpostavlja da je postupanje prema tražiteljima azila u svakoj državi članici u skladu s Poveljom te Ženevskom konvencijom o statusu izbjeglica³⁰ i EKLJP-om³¹. Zahvaljujući usklađenosti na razini Unije, države članice razmatraju i zahtjeve za azil uglavnom na temelju istih pravila³². U skladu s tim, jednom određenu odgovornost u načelu ne bi više trebalo dovoditi u pitanje.

²⁴ Presuda H. i R., t. 81. do 84.

²⁵ Moje isticanje

²⁶ *Ibidem*

²⁷ Isticanje u izvornom tekstu. Vidjeti točku 38. ovog mišljenja.

²⁸ Vidjeti uvodne izjave 4. i 5. Uredbe Dublin III te presude od 16. veljače 2017., C. K. i dr. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, t. 57.) i od 19. ožujka 2019., Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, t. 58.).

²⁹ Vidjeti presude od 25. listopada 2017., Shiri (C-201/16, EU:C:2017:805, t. 31.); od 13. studenoga 2018., X i X (C-47/17 i C-48/17, EU:C:2018:900, t. 69. i 70.) te od 12. siječnja 2023., B. i F. (Rok za transfer – Nekoliko zahtjeva) (C-323/21 do C-325/21, EU:C:2023:4, t. 55.).

³⁰ Konvencija o statusu izbjeglica, potpisana 28. srpnja 1951. u Ženevi, Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda, sv. 189., str. 150., br. 2545 (1954.)

³¹ Vidjeti presude od 21. prosinca 2011., NS (C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, t. 78. do 80.) i od 19. ožujka 2019., Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, t. 82.); vidjeti u tom pogledu i točku 155. i sljedeće točke ovog mišljenja.

³² Presuda od 10. prosinca 2013., Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813, t. 54. i 55.)

88. Međutim, treba odstupiti od tog načela s obzirom na važnost prava na zaštitu obiteljskog života kada se u skladu s člankom 7. stavkom 3. Uredbe Dublin III predoče dokazi koji ukazuju na prisutnost članova obitelji podnositelja zahtjeva u nekoj drugoj državi članici, a ne u onoj koja je prvotno određena kao odgovorna država članica.

89. Naime, u toj se odredbi uzima u obzir pravo na zaštitu obiteljskog života. U skladu s prijedlogom Komisije za Uredbu Dublin III, njome bi trebalo ojačati pravo na spajanje obitelji i spriječiti da se podnositelj zahtjeva transferira u jednu državu članicu, iako je zbog poštovanja načela jedinstva obitelji odgovorna druga država članica³³. U uvodnim izjavama 14. do 16. Uredbe Dublin III potvrđuje se važnost poštovanja obiteljskog života prilikom provedbe te uredbe. U skladu s tim, zajedničkom obradom zahtjeva za međunarodnu zaštitu članova jedne obitelji od strane jedne države članice treba osobito omogućiti da odluke koje se u vezi njih donose budu dosljedne i da članovi jedne obitelji ne budu odvojeni.

90. Informiranje podnositelja zahtjeva u postupku ponovnog prihvata zajedničkom brošurama stoga također i osobito služi zaštiti njihovih prava na obiteljski život.

– *Opće informacije o dublinskom sustavu*

91. Osim toga, neuručivanje zajedničke brošure u postupku ponovnog prihvata protivilo bi se ciljevima Uredbe Dublin III. Naime, ta se uredba temelji na nastojanju da se ojačaju prava podnositelja zahtjeva, da ih se na najbolji mogući način uključi u postupak određivanja odgovorne države članice³⁴ te da ih se obavijesti o funkcioniranju dublinskog sustava kako bi se spriječila sekundarna kretanja³⁵.

92. Stoga se obveza informiranja u skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe Dublin III ne odnosi samo na kriterije za određivanje odgovorne države članice (točka (b)). Naprotiv, obuhvaća i ustrojstvo dublinskog sustava, a osobito posljedice podnošenja drugog zahtjeva ili preseljenja u drugu državu članicu, osobni intervju u skladu s člankom 5. i mogućnost davanja podataka o prisutnosti članova obitelji te o podnošenju pravnog lijeka protiv odluke o transferu (točke (a), (c) i (d)).

³³ Vidjeti Prijedlog Komisije za Uredbu Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva (preinaka), COM (2008) 820 *final*, str. 8. i 12.: „Isključena je mogućnost vraćanja podnositelja zahtjeva na kojeg se u trenutku podnošenja posljednjeg zahtjeva odnosi jedan od kriterija jedinstva obitelji ako država članica u kojoj je podnesen prvi zahtjev još nije odlučila o meritumu. Na taj način treba osigurati da država članica u kojoj se nalazi tražitelj azila može, u skladu sa svojim obvezama iz Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, primjereno ocijeniti sve nove dokaze koji se odnose na obiteljsku situaciju tražitelja azila. [...] **Pravo na spajanje obitelji** znatno je ojačano, i to osobito proširenjem područja primjene Uredbe na osobe koje traže ili uživaju supsidijarnu zaštitu, ako se propiše obveza spajanja s uzdržanim članovima obitelji i zabrani vraćanje podnositelja zahtjeva na kojeg se u trenutku njegova posljednjeg zahtjeva može primijeniti jedan od kriterija koji se odnose na jedinstvo obitelji. Tim odredbama o zaštiti ne osigurava se samo veći stupanj zaštite za tražitelje azila, nego one također pridonose ograničavanju sekundarnih kretanja jer se pridaje više pažnje osobnoj situaciji svakog pojedinog tražitelja azila prilikom određivanja odgovorne države članice.” [neslužbeni prijevod] (Isticanje u izvornom tekstu.)

³⁴ Vidjeti u tom smislu presude od 7. lipnja 2016., Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409, t. 47. do 51.) i od 26. srpnja 2017., Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587, t. 58.).

³⁵ Vidjeti u tom pogledu obrazloženje u Prijedlogu Komisije za Uredbu Dublin III (bilješka 33. ovog mišljenja.), str. 7. i 11.: „[...] Boljim informiranjem podnositelja zahtjeva o Dublinskoj uredbi omogućit će im da se bolje upoznaju s važnošću postupka određivanja odgovorne države članice što, među ostalim, može pridonijeti ograničavanju sekundarnih kretanja. [...] **Boljim informiranjem** tražitelja azila o primjeni Uredbe te o njihovim pravima i obvezama u okviru nje s jedne strane omogućiti će im da uspješnije brane svoja prava, a s druge strane može doprinijeti smanjenju sekundarnih kretanja jer će tražitelji azila biti skloniji poštovanju pravila.” [neslužbeni prijevod] (Isticanje u izvornom tekstu.)

93. Nije sporno da je smisleno dotične osobe obavijestiti o tim općim informacijama o dublinskom sustavu i u postupku ponovnog prihvata. Uostalom, zajednička brošura sadržava izričitu napomenu za podnositelje zahtjeva u postupku ponovnog prihvata: „*Ako ste već tražili azil u drugoj Dublinskoj državi koja nije ona u kojoj se sada nalazite, tražit ćemo tu drugu državu da ,vas uzme natrag*”³⁶. Stoga ne postoji ni bojazan da bi ponovno uručivanje brošure u postupku ponovnog prihvata podnositelje zahtjeva pogrešno moglo navesti na zaključak da će država članica moliteljica u svakom slučaju po službenoj dužnosti ponovno odrediti odgovornu državu članicu.

ii) Praktični aspekti

94. Osim toga, selektivno informiranje podnositeljâ zahtjeva, kao što to predlažu Komisija i Italija, čini se teško provedivim jer postoji samo jedna zajednička brošura. Isto tako, moguće je da tijela druge države članice (osobito prije pretrage u sustavu Eurodac, vidjeti u tom pogledu točke 115. i 116. ovog mišljenja) možda neće odmah prepoznati u kojoj se točno situaciji nalazi podnositelj zahtjeva i koje dokaze stoga još može istaknuti. Suprotno tomu, sustavno uručivanje zajedničke brošure u postupku ponovnog prihvata jasno je, jednostavno i pravno sigurno rješenje kojim se osigurava da svi podnositelji zahtjeva u svakom slučaju, a u izvanrednim slučajevima i ponovno, dobiju sve informacije koje su relevantne za njihovu situaciju.

95. Točno je da valja polaziti od toga da je podnositelju zahtjeva koji je u drugoj državi članici podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu uručena zajednička brošura već prilikom podnošenja prvog zahtjeva u prvoj državi članici. Međutim, ne može se isključiti mogućnost da se u pojedinačnim slučajevima na to zaboravilo ili da je korisno podsjetiti na te informacije. U svakom slučaju, tijela druge države članice u pravilu će teško moći provjeriti je li podnositelju zahtjeva već jednom uručena brošura.

96. Naposljetku, obveza (po potrebi, ponovnog) uručivanja zajedničke brošure u postupku ponovnog prihvata ne dovodi ni do nerazmjernog napora za državu članicu moliteljicu. Naime, ona svakako treba držati na raspolaganju sve jezične verzije zajedničke brošure kako bi je uručila podnositeljima zahtjeva koji njezinim tijelima podnesu prvi zahtjev za međunarodnu zaštitu.

3) Postoji li obveza informiranja čak i ako se u drugoj državi članici ne podnese novi zahtjev?

97. Radi potpunosti još valja napomenuti da postupak ponovnog prihvata ne obuhvaća samo situacije u kojima podnositelj zahtjeva podnese zahtjev za međunarodnu zaštitu u drugoj državi članici nakon što je podnio takav zahtjev u prvoj državi članici. Naprotiv, postupak ponovnog prihvata primjenjuje se i u situacijama u kojima podnositelj zahtjeva, nakon što je u jednoj državi članici podnio prvi zahtjev, odlazi u drugu državu članicu i ondje boravi bez dokumenta o boravku a da ne podnese novi zahtjev (članak 24. u vezi s člankom 20. stavkom 5. i člankom 18. stavkom 1. točkama (b) do (d) Uredbe Dublin III).

98. U skladu s informacijama koje je naveo sud koji je uputio zahtjev, to u ovom slučaju odgovara situaciji u glavnom postupku u predmetu C-328/21. Suprotno tomu, osoba GE o kojoj je riječ u tom predmetu, tvrdi da se smatralo da nezakonito boravi u državi samo zato što talijanska tijela nisu pravilno zaprimila njezin zahtjev za međunarodnu zaštitu. Sud koji je uputio zahtjev treba ocijeniti je li to slučaj, pri čemu se zahtjevi u pogledu postojanja zahtjeva za međunarodnu zaštitu ne smiju tumačiti previše strogo i formalno³⁷.

³⁶ Isticanje u izvornom tekstu. Vidjeti točku 38. ovog mišljenja.

³⁷ Vidjeti presudu od 26. srpnja 2017., Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587, t. 76. do 103.).

99. U skladu s tekstom članka 4. stavka 1. Uredbe Dublin III, obveza uručivanja ondje navedenih informacija postoji samo „[č]im je zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen u smislu članka 20. stavka 2. u državi članici”. Stoga se obveza ne može proširiti na slučajeve u kojima podnositelj zahtjeva, nakon što je podnio prvi zahtjev u jednoj državi članici, odlazi u drugu državu članicu i ondje samo boravi bez dokumenta o boravku a da ne podnese drugi zahtjev.

100. Ako se uzmu u obzir prethodna razmatranja, čini se da uručivanje brošure, u kojoj se obavješćuje o načinu funkcioniranja dublinskog sustava, može biti korisno i u takvim slučajevima. To uručivanje može pomoći dotičnim osobama osobito kad tijelima žele pojasniti namjeravaju li podnijeti zahtjev za međunarodnu zaštitu. Međutim, uručivanje brošure i u tom bi slučaju bila samo dobra upravna praksa koju države članice mogu primijeniti a da nisu na to formalne obvezne u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III.

4) Međuzaključak

101. Iz svega navedenog proizlazi da članak 4. Uredbe Dublin III treba tumačiti na način da obveza pružanja ondje navedenih informacija postoji i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 1. i člankom 18. stavkom 1. točkom (a) kao i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 5. i člankom 18. stavkom 1. točkama (b) do (d) te uredbe čim je zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen u smislu članka 20. stavka 2. u državi članici.

c) Posljedice povrede obveze informiranja u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III u postupku ponovnog prihvata

102. Pitanjima u predmetima C-228/21 i C-328/21 te prvim i drugim pitanjem u predmetu C-315/21 sudovi koji su uputili zahtjeve nastoje doznati, s jedne strane, mogu li se povrede obveze informiranja iz članka 4. Uredbe Dublin III istaknuti u postupku ponovnog prihvata u okviru tužbe protiv odluke o transferu (odjeljak (a)). S druge strane, pitaju dovode li takve povrede same po sebi do poništenja te odluke ili nadležni sud u pojedinačnom slučaju treba ispitati jesu li te povrede utjecale na sadržaj odluke (odjeljak (b)).

1) Mogućnost prigovora u pogledu članka 4. Uredbe Dublin III u okviru tužbe protiv odluke o transferu u postupku ponovnog prihvata

103. Na pitanje mogu li se u okviru tužbe protiv odluke o transferu isticati prigovori povrede članka 4. Uredbe Dublin III treba odgovoriti potvrdno. Naime, Sud je već utvrdio da se pravni lijek protiv odluke o transferu u skladu s člankom 27. stavkom 1. Uredbe Dublin III treba odnositi na razmatranje primjene te uredbe, uključujući poštovanje postupovnih jamstava propisanih navedenom uredbom³⁸.

104. Suprotno tomu, ne može se prihvatiti Komisijino mišljenje u skladu s kojim se povrede obveze informiranja mogu isticati samo ako su utjecale na sadržaj odluke o transferu. Naime, to bi dovelo do toga da bi se ispitivanje dopuštenosti tužbe protiv odluke o transferu pomiješalo s ispitivanjem njezine osnovanosti.

³⁸ Presude od 26. srpnja 2017., Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587, t. 48.); od 2. travnja 2019., H. i R. (C-582/17 i C-583/17, EU:C:2019:280, t. 40.) i od 12. siječnja 2023., B. i F. (Rok za transfer – Nekoliko zahtjeva) (C-323/21 do C-325/21, EU:C:2023:4, t. 91.), a posebno kad je riječ o članku 5. Uredbe Dublin III, vidjeti presudu od 7. lipnja 2016., Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409, t. 53.).

2) Posljedice povreda članka 4. Uredbe Dublin III za odluku o transferu

105. Protivno mišljenju koje je osoba GE iznijela u predmetu C-328/21, mogućnost pozivanja na povredu članka 4. Uredbe Dublin III ipak ne znači nužno da treba poništiti odluku o transferu i da odgovornost za razmatranje zahtjeva prelazi na državu članicu moliteljicu. Osoba GE smatra da bi to trebao biti slučaj u pogledu povreda članka 4. kao i u pogledu povreda pravila o rokovima u postupcima prihvata, ponovnog prihvata i transfera u skladu s člankom 21. stavkom 1. trećim podstavkom, člankom 23. stavkom 3., člankom 24. stavkom 3. i člankom 29. stavkom 2. Uredbe Dublin III.

106. Međutim, upravo takva pravna posljedica ne predviđa se u vezi s člankom 4. Uredbe Dublin III. Naprotiv, tom se uredbom u tom pogledu ne predviđaju nikakve pravne posljedice. U tom se slučaju pravne posljedice određuju u skladu s nacionalnim pravom, pri čemu države članice trebaju poštovati načela ekvivalentnosti i djelotvornosti. Uvjeti iz nacionalnog prava osobito ne bi trebali dovesti u pitanje koristan učinak Uredbe Dublin III³⁹.

107. Standard koji države članice trebaju poštovati u tom pogledu u skladu s pravom Unije proizlazi iz sudske prakse koja se odnosi na povredu prava obrane. Takva povreda, osobito prava na saslušanje, uključuje poništenje odluke donesene nakon upravnog postupka u pitanju samo ako bi, u nedostatku te nepravilnosti, taj postupak mogao imati drukčiji ishod⁴⁰.

108. Kao što je to upravo navedeno, obveza informiranja u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III služi tomu da se dotične osobe obavijeste o funkcioniranju dublinskog sustava i njihovim pravima u okviru tog sustava. Tako bi osobito u postupku ponovnog prihvata trebali saznati, među ostalim, da određenim argumentima mogu pobijati transfer u državu članicu koja ispituje odgovornost ili u odgovornu državu članicu.

109. Unatoč tomu, samim nepružanjem tih informacija dotičnim osobama ne može se opravdati pretpostavka da odluka o transferu nužno sadržava pogrešku i da je stoga treba poništiti. Naime, kao što to tvrdi Njemačka, to nepružanje informacija može se kompenzirati u daljnjem tijeku postupka, osobito u osobnom intervjuu (vidjeti u tom pogledu i članak 4. stavak 2. podstavak 2. Uredbe Dublin III). To je moguće tako da se u osobnom intervjuu zatraže relevantne informacije, osobito o prisutnosti članova obitelji u zamoljenoj ili u nekoj trećoj državi članici, koje bi eventualno mogle dovesti do primjene članaka 8., 10. ili 16. Uredbe Dublin III. U tom intervjuu također treba ispitati ili bi se trebali moći iznijeti dokazi koji upućuju na opasnost od povrede članka 4. Povelje u zamoljenoj državi članici ili vraćanje u tu državu.

110. Kako bi neuručivanje brošure dovelo do poništenja odluke o transferu, trebalo bi dakle utvrditi da se u osobnom intervjuu nije mogao predložiti dokaz kojim se mogao pobijati transfer u zamoljenu državu članicu zato što dotičnoj osobi nije uručena zajednička brošura i stoga nije znala da je taj dokaz relevantan. Osim toga, ne bi trebala postojati mogućnost ispravka postupovnih nepravilnosti u sudskom postupku (u tom pogledu vidjeti najprije točku 141.).

111. Kao što to tvrdi Njemačka, teret iznošenja učinaka postupovne nepravilnosti koju je počinilo nadležno tijelo države članice moliteljice ne može snositi samo podnositelj zahtjeva. Naprotiv, sud koji odlučuje o tužbi protiv odluke o transferu treba ispitati bi li sporni postupak ponovnog

³⁹ Vidjeti presude od 10. rujna 2013., G. i R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, t. 35. i 36.); od 16. srpnja 2020., Addis (C-517/17, EU:C:2020:579, t. 57.) i od 15. travnja 2021., État belge (Elementi nastali nakon donošenja odluke o transferu) (C-194/19, EU:C:2021:270, t. 42.).

⁴⁰ Vidjeti presudu od 10. rujna 2013., G. i R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, t. 38. i navedena sudska praksa).

prihvata pod posebnim činjeničnim i pravnim okolnostima konkretnog slučaja bez te nepravilnosti mogao imati drukčiji ishod jer bi dotični državljani trećih zemalja mogli bolje pripremiti svoju obranu te istaknuti elemente koji bi mogli utjecati na sadržaj odluke o transferu⁴¹.

112. U predmetu C-328/21 sud koji je uputio zahtjev prvim pitanjem općenito nastoji doznati koje pravne posljedice povreda članka 4. Uredbe Dublin III može imati za odluku o transferu, neovisno o podnošenju pravnog lijeka. Neovisno o sudskom preispitivanju, neuručivanje brošure ipak ne može *ipso iure* dovesti do ništavosti odluke o transferu. Međutim, u skladu s člankom 26. stavkom 2. ta odluka treba sadržavati informaciju o raspoloživim pravnim lijekovima. U skladu sa stavkom 3. te odredbe, ako predmetnoj osobi ne pomaže pravni savjetnik, država članica treba je na jeziku koji predmetna osoba razumije obavijestiti ne samo o raspoloživim pravnim lijekovima, nego i o glavnim elementima odluke. Ta informacija može biti učinkovita samo ako dotična osoba (najkasnije) u toj fazi dobije i informacije sadržane u zajedničkoj brošuri.

3) *Međuzaključak*

113. Iz prethodno navedenog proizlazi da se prigovor povrede članka 4. Uredbe Dublin III može isticati u okviru tužbe protiv odluke o transferu u postupku ponovnog prihvata. Međutim, te povrede moraju dovesti do poništenja odluke o transferu samo ako se zbog nepružanja informacija navedenih u toj odredbi nije mogao predočiti dokaz kojim se može pobijati transfer u zamoljenu državu članicu i ako se ta nepravilnost ne može ispraviti u postupku sudskog preispitivanja te odluke u skladu s člankom 27.

2. *Obveza informiranja u skladu s člankom 29. Uredbe o Eurodacu*

114. U predmetu C-328/21 sud koji je uputio zahtjev pita o posljedicama koje povreda obveze uručivanja brošure u skladu s člankom 29. Uredbe o Eurodacu ima za odluku o transferu.

115. Kako bi se osigurala provedba dublinskog sustava, Uredbom o Eurodacu uređuje se uspostava baze podataka s informacijama, osobito otisaka prstiju, koje se odnose na podnositelje zahtjeva za međunarodnu zaštitu ili osobe koje nezakonito dolaze u države članice odnosno koje se ondje nezakonito nalaze. Ta baza podataka služi državama članicama osobito kako bi utvrdile je li takva osoba već podnijela zahtjev za međunarodnu zaštitu u nekoj drugoj državi članici. Člankom 29. predviđa se da se ispitanici obavješćuju o svrsi i uvjetima i da u tu svrhu također treba sastaviti zajedničku brošuru.

a) Obveza informiranja u skladu s člankom 29. Uredbe o Eurodacu i u postupku ponovnog prihvata

116. Nije sporno da obveza uručivanja brošure u skladu s člankom 29. Uredbe o Eurodacu postoji i u postupku ponovnog prihvata. To vrijedi i u slučaju kad je u drugoj državi članici podnesen novi zahtjev za međunarodnu zaštitu (članak 9.) kao i u slučaju kad se osoba nezakonito nalazi u državi članici (članak 17.). Naime, podaci o otiscima prstiju ispitanikâ u oba se slučaja pohranjuju u sustav Eurodac, tako da je primjenjiva obveza informiranja u skladu s člankom 29. Sustav Eurodac zamišljen je upravo za slučajeve u kojima država članica šalje središnjem sustavu

⁴¹ Vidjeti u tom smislu presudu od 10. rujna 2013., G. i R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, t. 40.) i u drugom kontekstu presudu od 7. studenoga 2013., Gemeinde Altrip i dr. (C-72/12, EU:C:2013:712, t. 52. i 53.); vidjeti također presude od 1. listopada 2009., Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Vijeće (C-141/08 P, EU:C:2009:598, t. 94.); od 25. listopada 2011., Solvay/Komisija (C-109/10 P, EU:C:2011:686, t. 57.) i od 16. siječnja 2019. Komisija/United Parcel Service (C-265/17 P, EU:C:2019:23, t. 56.).

podatke o otiscima prstiju neke osobe kako bi saznala je li ispitanik već podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu u nekoj drugoj državi članici. Ako se potonji slučaj pokaže istinitim, prvonavedena država članica može nakon toga od drugonavedene države članice zatražiti da ponovno prihvati ispitanika.

117. U skladu s tim, i zajednička brošura u skladu s člankom 29. Uredbe o Eurodacu sadržava sljedeću napomenu: „[...] no ako ste se prethodno prijavili za azil u drugoj državi, može vas se vratiti u tu državu”⁴².

b) Mogućnost prigovora i posljedice povrede obveze informiranja u skladu s člankom 29. Uredbe o Eurodacu u postupku ponovnog prihvata

118. Obveza informiranja u skladu s člankom 29. Uredbe o Eurodacu služi tomu da se ispitanika obavijesti o svrsi i funkcioniranju obrade podataka u sustavu Eurodac. Stoga je pravo na uručivanje brošure pravo na zaštitu podataka, a ne postupovno pravo u vezi s postupkom ponovnog prihvata u skladu s Uredbom Dublin III. Tim pravom trebalo bi poticati ostvarivanje prava na zaštitu podataka, a ne doprinositi boljem ishodu postupka transfera. Stoga ni povreda tog prava ne može utjecati na ishod postupka transfera.

119. Člankom 37. Uredbe o Eurodacu predviđa se da ispitanik ima pravo primiti naknadu štete od države članice odgovorne za pretrpljenu štetu koja je nastala zbog djelovanja koje nisu u skladu s tom uredbom. Države članice trebaju u tu svrhu predvidjeti djelotvoran pravni lijek. U tom je pogledu svakako moguće (ali ne nužno) da se prigovor povrede članka 29. Uredbe o Eurodacu može isticati (i) u okviru tužbe protiv odluke o transferu.

120. Međutim, prema sudskoj praksi navedenoj u točkama 107. i 111., povreda te odredbe morala bi dovesti do poništenja odluke o transferu samo ako bi postupak bez te nepravilnosti mogao imati drukčiji ishod i ako se ta nepravilnost nije mogla ispraviti saslušanjem u sudskom postupku. Ipak, malo je vjerojatno da nepružanje informacija u skladu s člankom 29. Uredbe o Eurodacu može dovesti do toga da se ne predoči dokaz koji može biti relevantan za sadržaj odluke o transferu.

c) Međuzaključak

121. U skladu s tim, valja utvrditi da članak 29. u vezi s člankom 9. stavkom 1. i člankom 17. stavkom 1. Uredbe o Eurodacu treba tumačiti na način da obveza pružanja ondje navedenih informacija postoji i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 1. i člankom 18. stavkom 1. točkom (a) kao i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 5. i člankom 18. stavkom 1. točkama (b) do (d) Uredbe Dublin III. Prigovor povreda članka 29. Uredbe o Eurodacu može se isticati u okviru tužbe protiv odluke o transferu u skladu s člankom 26. Uredbe Dublin III. Međutim, te povrede moraju dovesti do poništenja odluke o transferu samo ako se zbog nepružanja predmetnih informacija nije mogao predočiti dokaz kojim se može pobijati transfer u zamoljenu državu članicu i ako se ta nepravilnost ne može ispraviti u sudskom postupku.

⁴² Vidjeti točku 39. ovog mišljenja.

3. Osobni intervju u skladu s člankom 5. Uredbe Dublin III

122. U predmetu C-315/21 sud koji je uputio zahtjev pita postoji li obveza provedbe osobnog intervjua s podnositeljem zahtjeva u skladu s člankom 5. Uredbe Dublin III i u postupku ponovnog prihvata te, u slučaju da postoji, koje posljedice ima nepoštovanje te obveze za odluku o transferu. Međutim, to pitanje nije relevantno za donošenje odluke u tom predmetu jer se, u skladu s informacijama koje je naveo sud koji je uputio zahtjev, vodio osobni intervju s podnositeljem zahtjeva.

123. U predmetu C-328/21 sud koji je uputio zahtjev navodi članak 5. Uredbe Dublin III u odluci kojom se upućuje zahtjev, ali ne i u prethodnim pitanjima. Osoba GE, stranka u glavnom postupku u tom predmetu, ističe da se neopravdano smatralo da nije podnositelj zahtjeva (vidjeti u tom pogledu već točku 98. ovog mišljenja). Zadaća je suda koji je uputio zahtjev da pojasni to pitanje. Osoba GE tvrdila je na raspravi da talijanska tijela s njom nisu vodila ni osobni intervju.

124. Kao što ću to prikazati u nastavku, smatram da osobni intervju treba provesti u postupku ponovnog prihvata neovisno o tome je li u državi članici moliteljici podnesen novi zahtjev. Stoga smatram da je pitanje o posljedicama povrede te obveze u svakom slučaju relevantno za donošenje odluke u predmetu C-328/21.

125. Pitanje treba li provesti osobni intervju u postupku ponovnog prihvata i, u slučaju potvrdnog odgovora, pitanje o posljedicama neprovedbe intervjua za odluku o transferu, postavlja se usto i u predmetu C-80/22 koji je trenutačno u tijeku, a na koji se ne odnosi ovaj postupak⁴³.

126. U drugim trima predmetima o kojima je riječ u ovom postupku (C-228/21, C-254/21 i C-297/21) intervju je ili proveden (predmet C-228/21) ili sudovi koji su uputili zahtjeve nisu naveli pojedinosti u tom pogledu.

127. Najprije ću pojasniti zašto postoji obveza provedbe osobnog intervjua u skladu s člankom 5. Uredbe Dublin III i u postupku ponovnog prihvata (odjeljak (a)), a zatim ću razmotriti posljedice povreda te obveze (odjeljak (b)).

a) Obveza provedbe osobnog intervjua u skladu s člankom 5. Uredbe Dublin III i u postupku ponovnog prihvata

128. U skladu s njihovim stajalištima u pogledu obveze informiranja u skladu s člankom 4. Uredbe Dublin III, Komisija i Italija također odbijaju obvezu provedbe osobnog intervjua u skladu s člankom 5. u postupku ponovnog prihvata. Taj intervju trebao bi olakšati određivanje odgovorne države članice, koje više nije potrebno u ovom slučaju.

129. Komisiji i Italiji valja priznati da se uvodnom izjavom 18. i člankom 5. stavkom 1. Uredbe Dublin III provedba osobnog intervjua s podnositeljem zahtjeva predviđa u vezi s određivanjem odgovorne države članice. Kao što se to navodi u točkama 78., 79. i 81. ovog mišljenja, država članica moliteljica više ne treba po službenoj dužnosti određivati odgovornu državu u postupku ponovnog prihvata.

⁴³ S druge strane, u drugom predmetu C-217/22 koji je u tijeku postavlja se pitanje o posljedicama koje nastaju za odluku o transferu u slučaju kad *zamoljena* država članica ne provede intervju.

130. Međutim, u skladu s razmatranjima iz točaka 81. do 90., iz toga se ne može zaključiti da u postupku ponovnog prihvata treba odustati od osobnog intervjua. Naime, kao što se to pojašnjava u tim točkama, podnositelj zahtjeva može još i u postupku ponovnog prihvata predočiti dokaze kojima se dovodi u pitanje odgovornost zamoljene države članice i kojima se može pobijati donošenje odluke o transferu.

131. Osim toga, prema ustaljenoj sudskoj praksi, prava obrane koja obuhvaćaju pravo na saslušanje u svakom postupku jedno su od temeljnih načela Unije. Stoga se poštovanje tih prava nameće i kada primjenjivi propis izričito ne predviđa takve formalnosti⁴⁴.

132. Osobno saslušanje svakako u načelu ne podrazumijeva uvijek i osobni intervjua, nego se po potrebi može provesti i u pisanom obliku. Međutim, u slučaju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva koje sudjeluju u dublinskom postupku nužno je saslušanje obaviti u okviru osobnog intervjua. Naime, samo se tako može osigurati da će te osobe razumjeti dublinski sustav i da će predočiti sve dokaze koji su relevantni za određivanje odgovorne države članice.

133. To se potvrđuje i sudskom praksom o sličnim situacijama koje su obuhvaćene Direktivom o postupcima azila. Sud je u presudi u predmetu Addis odlučio da ni u kojem slučaju ne može izostati osobni intervjua s podnositeljem zahtjeva koji se predviđa tom direktivom. Naime, osobno, usmeno saslušanje podnositelja zahtjeva u tom je kontekstu od ključne važnosti. Ako se intervjua ne provede te ako se on ne može provesti ni naknadno u sudskom postupku, to treba dovesti do poništenja predmetne odluke i do ponovnog upućivanja predmeta pred nadležno tijelo⁴⁵. To se smatra nedopuštenim osobito u pogledu odbijanja zahtjeva kao nedopuštenog zato što je druga država članica već priznala međunarodnu zaštitu (članak 33. stavak 2. točka (a) te direktive)⁴⁶.

134. Točno je da se Direktivom o postupcima azila uređuje postupak meritornog razmatranja zahtjeva za azil, dok se Uredba Dublin III odnosi samo na postupak određivanja države članice koja je odgovorna za to razmatranje. Situacija obuhvaćena člankom 33. stavkom 2. točkom (a) te direktive (odbijanje zahtjeva kao nedopuštenog zato što je druga država članica već priznala zaštitu) slična je ipak onoj u postupku ponovnog prihvata u skladu s Uredbom Dublin III. Prilikom primjene članka 33. stavka 2. točke (a) Direktive o postupcima azila država članica koja zahtjev namjerava ocijeniti nedopuštenim treba osobnim intervjua osigurati da u slučaju transfera u državu članicu koja je podnositelju zahtjeva priznala zaštitu ne postoji opasnost od povrede članka 4. Povelje⁴⁷.

135. Isto tako, osobni intervjua u postupku ponovnog prihvata u skladu s Uredbom Dublin III osobito služi tomu da se utvrdi treba li država članica moliteljica odustati od transfera u zamoljenu državu članicu. To može biti slučaj, među ostalim, ako postoji opasnost od povrede članka 4. Povelje u zamoljenoj državi članici ili ako postoje dokazi o prisutnosti članova obitelji, rođaka ili bilo kojih drugih osoba u rodbinskom odnosu s podnositeljem zahtjeva na državnom području države članice moliteljice (vidjeti točke 82. do 85. ovog mišljenja). Slučajevima navedenima u članku 33. stavku 2. Direktive o postupcima azila, u kojima države članice ne trebaju meritorno razmatrati zahtjeve za međunarodnu zaštitu, dopunjuju se slučajevi u kojima

⁴⁴ Vidjeti presude od 22. studenoga 2012., M. (C-277/11, EU:C:2012:744, t. 81. do 87. i navedena sudska praksa); od 10. rujna 2013., G. i R. (C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, t. 32. i navedena sudska praksa) i od 5. studenoga 2014., Mukarubega (C-166/13, EU:C:2014:2336, t. 42. do 50. i navedena sudska praksa).

⁴⁵ Presuda od 16. srpnja 2020. (C-517/17, EU:C:2020:579, t. 70. i 71.)

⁴⁶ Presuda od 16. srpnja 2020., Addis (C-517/17, EU:C:2020:579, t. 74.)

⁴⁷ Presuda od 16. srpnja 2020., Addis (C-517/17, EU:C:2020:579, t. 49. do 54.)

se zahtjev ne razmatra u skladu s Uredbom Dublin III, kao što to proizlazi iz stavka 1. te odredbe. Uostalom, obje su skupine pravila donesene istog dana u okviru opće revizije zajedničkog europskog sustava azila.

136. Stoga država članica moliteljica treba i u postupku ponovnog prihvata u skladu s Uredbom Dublin III dotičnoj osobi omogućiti da se u osobnom intervjuu izjasni prije donošenja odluke o transferu. To vrijedi neovisno o tome je li ta osoba podnijela novi zahtjev za međunarodnu zaštitu. Kao što to tvrdi osoba GE, to je osobito važno kako bi se isključila mogućnost da se smatra da državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva nezakonito boravi u državi iako je zapravo ta osoba namjeravala podnijeti zahtjev za međunarodnu zaštitu.

137. Međutim, kao što to ističe Njemačka, člankom 5. stavkom 2. Uredbe Dublin III predviđa se da se osobni intervju može izostaviti pod određenim uvjetima. Može se izostaviti ako je podnositelj zahtjeva pobjegao (točka (a)) ili ako je već na drugi način dao informacije relevantne za određivanje odgovorne države članice (točka (b)). U potonjem slučaju država članica podnositelju zahtjeva treba samo omogućiti da prije donošenja odluke o transferu da daljnje informacije koje su važne za ispravno određivanje odgovorne države članice.

138. Uzimajući u obzir upravo naglašenu važnost osobnog intervjuu u dublinskom postupku, tu odredbu treba tumačiti na način da treba postojati djelotvorna mogućnost davanja daljnjih relevantnih informacija. S obzirom na to i sve druge okolnosti, u pojedinačnom slučaju treba ispitati je li opravdano neprovođenje osobnog intervjuu.

b) Posljedice povrede obveze provedbe osobnog intervjuu u skladu s člankom 5. Uredbe Dublin III u postupku ponovnog prihvata

1) Mogućnost prigovora u pogledu članka 5. Uredbe Dublin III u okviru tužbe protiv odluke o transferu u postupku ponovnog prihvata

139. Ako se prihvati mišljenje u skladu s kojim obveza provedbe osobnog intervjuu u skladu s člankom 5. Uredbe Dublin III postoji i u postupku ponovnog prihvata, iz sudske prakse navedene u točki 103. proizlazi da se povreda te obveze može isticati u okviru tužbe protiv odluke o transferu.

2) Posljedice povreda članka 5. Uredbe Dublin III za odluku o transferu

140. Kao što se to navodi u točki 107., povreda prava obrane, osobito prava na saslušanje, prema ustaljenoj sudskoj praksi uključuje poništenje odluke donesene nakon upravnog postupka u pitanju samo ako bi, u nedostatku te nepravilnosti, taj postupak mogao imati drukčiji ishod.

141. Međutim, Sud je u presudi u predmetu Addis koja se već razmatrala u točkama 133. do 135. pojasnio da se ta sudska praksa ne može prenijeti na slučaj prava na razgovor u skladu s Direktivom o postupcima azila⁴⁸. Točno je da ni u tom slučaju neprovedba razgovora u upravnom postupku ne treba nužno dovesti do poništenja odluke i do ponovnog upućivanja predmeta nadležnom tijelu. Međutim, nepravilnost u pogledu razgovora može se ispraviti samo ako se u sudskom postupku naknadno može provesti usmeno saslušanje uz poštovanje nužnih postupovnih jamstava i ako se pritom ispostavi da se unatoč tvrdnjama koje su iznesene u tom

⁴⁸ Presuda od 16. srpnja 2020. (C-517/17, EU:C:2020:579, t. 70.)

pogledu u predmetu ne može donijeti drukčija odluka. Međutim, ako se ne može osigurati takvo saslušanje u sudskom postupku, treba poništiti odluku i predmet ponovno uputiti nadležnom tijelu⁴⁹.

142. Kao što se to navodi u točkama 134. i 135., situacija na kojoj se temeljila presuda u predmetu Addis slična je situaciji u ovom postupku. Stoga povreda obveze provedbe osobnog intervjua ni u okviru postupka ponovnog prihvata u skladu s Uredbom Dublin III ne može biti postupovna povreda koja proizvodi učinke samo ako bi bez te povrede odluka mogla biti drukčija. Naprotiv, ta povreda ne utječe na postojanje odluke o transferu samo ako se intervju može naknadno provesti u sudskom postupku. U tom se pogledu postavlja pitanje o posljedicama u slučaju da se predoče novi relevantni dokazi (odjeljak i). Suprotno tomu, u slučaju kad se protiv odluke o transferu ne podnese pravni lijek, ona može postati konačna i bez osobnog intervjua ako je informiranje predmetne osobe o raspoloživim pravnim lijekovima bilo učinkovito (odjeljak ii).

i) Mogućnost ispravka u sudskom postupku i posljedice predočenja novih relevantnih dokaza

143. Iz prethodno navedenog proizlazi da se, u slučaju u kojem u skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe Dublin III nije bilo opravdano izostaviti osobni intervju (vidjeti točke 137. i 138. ovog mišljenja), postupovna povreda koja se sastoji od toga da taj intervju nije proveden u postupku ponovnog prihvata može ispraviti samo tako da se taj intervju provede u sudskom postupku povodom pobijanja odluke o transferu. Kad se to može osigurati u skladu s mjerodavnim nacionalnim pravom (što je, prema mišljenju osobe GE, u ovom slučaju dvojbeno u talijanskom pravu), odluka o transferu može se potvrditi ako se ispostavi da se unatoč tvrdnjama koje su iznesene u tom pogledu u predmetu ne može donijeti drukčija odluka. U protivnom je potrebno poništiti odluku o transferu.

144. U pogledu dokaza povezanih s obiteljskim životom u tom je kontekstu potrebno napomenuti da je točno da se člankom 7. stavkom 3. Uredbe Dublin III predviđa da se uzimaju u obzir dokazi o prisutnosti članova obitelji ili drugih rođaka podnositelja zahtjeva na državnom području države članice „pod uvjetom da su takvi dokazi predočeni prije nego što druga država članica prihvati zahtjev za prihvrat ili ponovni prihvrat predmetne osobe [...] i da o prethodnim zahtjevima za međunarodnu zaštitu podnositelja zahtjeva još nije donesena prva odluka o meritumu”. Međutim, u skladu s člankom 26. stavkom 1. odluka o transferu može se donijeti tek kada zamoljena država članica pristane na prihvrat ili ponovni prihvrat, a sud nužno preispituje tu odluku nakon tog pristanka⁵⁰.

145. S obzirom na važnost zaštite obiteljskog života kojoj služi članak 7. stavak 3. (vidjeti točke 88. i 89. ovog mišljenja) ipak valja polaziti od toga da dokaze o prisutnosti članova obitelji podnositelja zahtjeva na državnom području države članice treba uzeti u obzir čak i ako se predoče u okviru sudskog preispitivanja odluke o transferu te ako se razlog za njihovo zakašnjelo predočenje može pripisati državi članici moliteljici. Naime, pristankom zamoljene države članice na zahtjev za prihvrat ili ponovni prihvrat ne sprečava se mogućnost podnositelja zahtjeva da u okviru pravnog lijeka protiv odluke o transferu istakne pogrešnu primjenu kriterija odgovornosti utvrđenog u

⁴⁹ Presuda od 16. srpnja 2020., Addis (C-517/17, EU:C:2020:579, t. 56. do 74.)

⁵⁰ Vidjeti presudu od 26. srpnja 2017., A. S. (C-490/16, EU:C:2017:585, t. 33.).

poglavlju III. Uredbe Dublin III⁵¹. U istom smjeru ide i to da treba postojati mogućnost da se u okviru takvog ili nekog drugog pravnog lijeka pozove na okolnosti koje su nastupile nakon donošenja odluke o transferu⁵².

146. Ako se na temelju dokaza koji se iznesu tijekom osobnog intervjua s dotičnom osobom u sudskom postupku ispostavi da odluku o transferu treba poništiti, moguće su osobito dvije situacije: ili će podnositelj zahtjeva ostati u državi članici moliteljici ako se utvrdi da je ona odgovorna ili je odgovorna neka treća država članica, primjerice jer se ondje nalaze članovi obitelji podnositelja zahtjeva. U toj se situaciji postavlja pitanje mogu li ponovno početi teći rokovi u skladu s člankom 21., člankom 23. ili člankom 24. za podnošenje zahtjeva za prihvrat ili ponovni prihvrat u toj državi članici.

147. Cilj je tih rokova brza obrada zahtjevâ za azil. Taj cilj opravdava slučajeve kad takve zahtjeve eventualno razmatra druga država različita od one koja je na temelju kriterija navedenih u poglavlju III. Uredbe Dublin III određena kao odgovorna⁵³. Stoga se nakon isteka odgovarajućih rokova u načelu više ne može valjano podnijeti zahtjev za ponovni prihvrat, a odgovornost prelazi na državu članicu u kojoj je podnesen novi zahtjev za međunarodnu zaštitu⁵⁴.

148. Međutim, od tog načela treba biti moguća iznimka kad se odgovornost treće države članice temelji na prisutnosti članova obitelji podnositelja zahtjeva na njezinu državnom području. Naime, kao što se to navodi u točkama 88. i 89., mogućnost da se i u kasnijoj fazi još predoče dokazi o prisutnosti članova obitelji služi zaštiti obiteljskog života podnositelja zahtjeva. Ta mogućnost treba spriječiti da se njihovi zahtjevi razmatraju u nekoj drugoj državi članici, različitoj od one u kojoj su prisutni njihovi članovi obitelji. To treba vrijediti i u slučaju u kojem razlog za zakašnjenje predočenje relevantnih dokaza treba pripisati državi članici moliteljici koja nije pravodobno saslušala podnositelja zahtjeva⁵⁵.

ii) Konačnost odluke o transferu u slučaju da se ta odluka ne pobija

149. Ako se protiv odluke o transferu ne podnese pravni lijek, povreda obveze provedbe osobnog intervjua, kao ni povreda obveze informiranja (točka 112. ovog mišljenja), ne može dovesti do toga da je odluka o transferu ništava *ipso iure*. Točno je da povreda obveze provedbe osobnog intervjua predstavlja tešku postupovnu povredu. Međutim, ako dotična osoba ne podnese pravni lijek unatoč učinkovitom informiranju o raspoloživim pravnim lijekovima, koje ispunjava s tim povezane zahtjeve i kojim se osobito osigurava da će ta osoba razumjeti dublinski sustav (točka 112. ovog mišljenja), konačnost se čini opravdanom. To osobito vrijedi u dijelu u kojem se

⁵¹ Vidjeti presude od 7. lipnja 2016., Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409, t. 61.) i od 26. srpnja 2017., A. S. (C-490/16, EU:C:2017:585, t. 27. do 35.).

⁵² Vidjeti presude od 15. travnja 2021., État belge (Elementi nastali nakon donošenja odluke o transferu) (C-194/19, EU:C:2021:270, t. 36. i 49. te navedena sudska praksa) i od 12. siječnja 2023., B. i F. (Rok za transfer – Nekoliko zahtjeva) (C-323/21 do C-325/21, EU:C:2023:4, t. 92. do 95.).

⁵³ Vidjeti presude od 25. listopada 2017., Shiri (C-201/16, EU:C:2017:805, t. 31.); od 13. studenoga 2018., X i X (C-47/17 i C-48/17, EU:C:2018:900, t. 69. i 70.) te od 12. siječnja 2023., B. i F. (Rok za transfer – Nekoliko zahtjeva) (C-323/21 do C-325/21, EU:C:2023:4, t. 55.).

⁵⁴ Kad je riječ o članku 23. Uredbe Dublin III, vidjeti presudu od 5. srpnja 2018., X (C-213/17, EU:C:2018:538, t. 34. i 35.), a kad je riječ o članku 24., vidjeti presudu od 25. siječnja 2018., X (C-360/16, EU:C:2018:35, t. 77.; što se tiče situacije u kojoj u drugoj državi članici nije podnesen novi zahtjev, vidjeti t. 86. i sljedeće).

⁵⁵ Kad je riječ o situaciji u kojoj počinje teći novi rok za podnošenje zahtjeva za ponovni prihvrat zato što je odgovornost u međuvremenu prenesena na treću državu članicu a da se razlog za to ne može pripisati državi članici moliteljici, vidjeti presudu od 12. siječnja 2023., B. i F. (Rok za transfer – Nekoliko zahtjeva) (C-323/21 do C-325/21, EU:C:2023:4, t. 85.).

člankom 26. stavkom 2. drugim podstavkom državama članicama određuje obveza da osiguraju da se informacije o osobama ili subjektima koji predmetnoj osobi mogu pružiti pravnu pomoć priopće predmetnoj osobi zajedno s odlukom o transferu, ako ta informacija već nije priopćena.

c) Međuzaključak

150. Iz prethodno navedenog proizlazi da članak 5. Uredbe Dublin III u vezi s načelom prava Unije koje se odnosi na poštovanje prava obrane treba tumačiti na način da ondje predviđeni osobni intervju treba provesti i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 1. i člankom 18. stavkom 1. točkom (a) kao i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 5. i člankom 18. stavkom 1. točkama (b) do (d) te uredbe. To vrijedi neovisno o tome je li u državi članici moliteljici podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu. Prigovor povrede članka 5. može se isticati u okviru tužbe protiv odluke o transferu u skladu s člankom 26. Takve povrede trebale bi dovesti do poništenja odluke o transferu ako se osobni intervju ne može naknadno provesti uz poštovanje nužnih postupovnih jamstava u postupku sudskog preispitivanja te odluke u skladu s člankom 27. i ako se pritom ispostavi da se unatoč tvrdnjama koje su iznesene u tom pogledu u predmetu ne može donijeti drukčija odluka. Suprotno tomu, u slučaju kad se protiv odluke o transferu ne podnese pravni lijek, ona može postati konačna i bez osobnog intervjua ako je informiranje o raspoloživim pravnim lijekovima bilo učinkovito.

B. Neizravno prisilno udaljenje ili vraćanje

151. Pitanjima u predmetima C-254/21, C-297/21 te trećim pitanjem u predmetu C-315/21 sudovi koji su uputili zahtjeve nastoje doznati trebaju li u okviru preispitivanja odluke o transferu koja je donesena u postupku ponovnog prihvata ocijeniti opasnost od povrede načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja koju bi mogla počinuti zamoljena država članica (odnosno, opasnost od „neizravnog prisilnog udaljenja ili vraćanja”). U glavnim postupcima na kojima se temelje ti predmeti zamoljene države članice već su razmatrale meritum zahtjeva dotičnih osoba za međunarodnu zaštitu (Švedska i Njemačka) te su ih odbile. Stoga sudovi koji su uputili zahtjeve pitaju mogu li ili trebaju ocijeniti postoji li za dotične osobe u zamoljenoj državi članici opasnost od prisilnog udaljenja ili vraćanja u njihovu zemlju podrijetla, gdje bi pak bili izloženi smrtnoj opasnosti odnosno opasnosti od nečovječnog postupanja.

152. Razna pitanja koja su s tim povezana i koja su postavili sudovi koji su uputili zahtjeve mogu se sažeti kako slijedi: treba li članak 3. stavke 1. i 2., članak 17. stavak 1. i članak 27. Uredbe Dublin III, u vezi s člancima 4., 19. i 47. Povelje, tumačiti na način

- da sud države članice moliteljice može odnosno mora u okviru preispitivanja odluke o transferu koja je donesena u postupku ponovnog prihvata ocijeniti opasnost od povrede načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja koju bi mogla počinuti zamoljena država članica čak i ako u toj zamoljenoj državi članici ne postoje sustavni nedostaci u smislu članka 3. stavka 2. Uredbe Dublin III⁵⁶;
- da predmetni sud države članice moliteljice može odnosno mora utvrditi odgovornost te države članice ako smatra da u zamoljenoj državi članici postoji opasnost od povrede načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja⁵⁷;

⁵⁶ Prvo i treće pitanje u predmetu C-254/21 te prvo i drugo pitanje u predmetu C-297/21

⁵⁷ Pitanje 4.a u predmetu C-254/21 te prvo i drugo pitanje u predmetu C-297/21

- da predmetni sud države članice moliteljice mora ocijeniti da postoji opasnost od neizravnog prisilnog udaljenja ili vraćanja u treću zemlju ako je izraz „zaštita unutar države” u smislu članka 8. Direktive o kvalifikaciji ocijenila drukčije nego zamoljena država članica⁵⁸;
- da „sustavni nedostaci u postupku azila” u smislu članka 3. stavka 2. Uredbe Dublin III obuhvaćaju i posljedice koje nastaju kad zamoljena država članica odbije zahtjev za međunarodnu zaštitu, u slučaju u kojem nadležni sud države članice moliteljice smatra da za tužitelja postoji konkretna opasnost od izloženosti nečovječnom i ponižavajućem postupanju ako se vrati u zemlju podrijetla, također s obzirom na to da se smatra da postoji opći oružani sukob u smislu članka 15. točke (c) Direktive o kvalifikaciji⁵⁹?

153. Osim toga, u predmetu C-254/21 sud pita koje kriterije eventualno treba primijeniti kako bi ocijenio postoji li opasnost od toga da zamoljena država članica izvrši neizravno prisilno udaljenje ili vraćanje nakon što je ta država članica već isključila tu opasnost⁶⁰.

1. Pretpostavka da sve države članice poštuju temeljna prava i uvjeti za obaranje te pretpostavke

154. U skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe Dublin III, zahtjev za međunarodnu zaštitu državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva koji podnese zahtjev na državnom području bilo koje države članice razmatra samo jedna država članica i to ona koja je prema kriterijima iz poglavlja III. navedena kao odgovorna. Naime, kao što to tvrdi Njemačka, dublinski sustav temelji se na načelu da unutar Europske unije treba postojati samo jedna država članica koja razmatra zahtjev za međunarodnu zaštitu. To osobito služi pojednostavnjenju i ubrzanju postupka azila te sprečavanju sekundarnih kretanja.

155. Taj sustav utemeljen je na načelu uzajamnog povjerenja. To načelo svakoj od država članica nalaže da smatra da, osim u iznimnim okolnostima, sve ostale države članice poštuju pravo Unije i posebice njime priznata temeljna prava. Posljedično, u kontekstu zajedničkog europskog sustava azila i osobito Uredbe Dublin III treba pretpostaviti da je postupanje prema podnositeljima zahtjeva u svakoj pojedinoj državi članici u skladu sa zahtjevima iz Povelje, Ženevske konvencije o statusu izbjeglica i EKLJP-om⁶¹. U skladu s tim, iz uvodne izjave 3. Uredbe Dublin III proizlazi da se sve države članice koje poštuju načelo zabrane vraćanja smatraju sigurnim zemljama za državljane trećih zemalja.

156. Stoga se pravom Unije u okviru dublinskog sustava države članice u načelu obvezuju da pretpostave da druge države članice poštuju temeljna prava. Slijedom toga, od druge države članice ne samo da ne mogu zahtijevati višu nacionalnu razinu zaštite temeljnih prava od one koju osigurava pravo Unije nego ni, osim u iznimnim slučajevima, ne mogu provjeriti je li ta druga država članica u konkretnom slučaju doista poštovala temeljna prava koja jamči Unija⁶².

⁵⁸ Drugo pitanje u predmetu C-254/21

⁵⁹ Treće pitanje u predmetu C-315/21

⁶⁰ Pitanje 4.b u predmetu C-254/21

⁶¹ Presude od 21. prosinca 2011., NS (C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, t. 78. do 80.) i od 19. ožujka 2019., Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, t. 82.)

⁶² Vidjeti u tom pogledu po analogiji mišljenje 2/13 (Pristupanje Unije EKLJP-u) od 18. prosinca 2014. (EU:C:2014:2454, t. 192.; presuda od 22. veljače 2022. Openbaar Ministerie (Zakonom ustanovljen sud u državi članici izdavateljici naloga) (C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, t. 41.).

157. Ta pretpostavka da druge države članice poštuju temeljna prava ne može se oboriti. Naime, kao što je to utvrdio Sud, ne može se isključiti da će sustav azila u praksi imati velike poteškoće pri funkcioniranju u nekoj državi članici, tako da prilikom transfera podnositelja zahtjeva u tu državu članicu postoji opasnost od povrede temeljnih prava⁶³. Stoga se člankom 3. stavkom 2. Uredbe Dublin III, kojim je kodificirana ta sudska praksa, predviđa da ne treba provesti transfer podnositelja zahtjeva u državu članicu ako postoje utemeljeni razlozi za pretpostavku da postoje sustavni nedostaci u postupku azila i uvjetima za prihvata podnositelja zahtjeva u toj državi članici, koji izazivaju opasnost od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja u smislu članka 4. Povelje⁶⁴.

158. Sud je tu odredbu naknadno još dopunio: ako sud pred kojim je u tijeku postupak protiv odluke o transferu raspolaže elementima koje je osoba o kojoj je riječ podnijela s ciljem dokazivanja postojanja opasnosti od povrede članka 4. Povelje, taj je sud dužan ocijeniti je li ta osoba u trenutku transfera, tijekom postupka azila ili nakon tog postupka mogla biti izložena ozbiljnoj opasnosti od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja zbog nedostataka, bilo sustavnih ili općenitih bilo onih koji pogađaju određene skupine osoba⁶⁵.

159. U skladu sa zabranom predviđenom u članku 4. Povelje, države članice ne smiju provoditi transfere u okviru dublinskog sustava u državu članicu kada nije moguće zanemariti postojanje takvih nedostataka u toj državi članici. Naprotiv, transfer tražitelja azila u okviru Uredbe Dublin III može se provesti samo u uvjetima u kojima je isključeno da taj transfer uzrokuje stvarnu opasnost da dotična osoba trpi nečovječno ili ponižavajuće postupanje u smislu te odredbe⁶⁶.

160. Budući da to odstupanje od uzajamnog povjerenja predstavlja iznimku, ono je opravdano samo u slučajevima u kojima postoje dokazi da su nedostaci koji postoje u zamoljenoj državi članici dosegli osobito visok stupanj ozbiljnosti⁶⁷. Međutim, ti nedostaci trebaju prije svega biti opći i sustavni. Ne trebaju se odnositi na način postupanja uprave u pojedinačnim slučajevima, nego na opće i sustavne manjkavosti. Suprotno tomu, ne može svaka povreda nekog temeljnog prava koju počinj odgovorna država članica u pojedinačnom slučaju utjecati na obveze poštovanja odredbi Uredbe Dublin III drugih država članica⁶⁸.

161. Naime, s jedne strane, ne bi bilo u skladu s ciljevima i načinom funkcioniranja dublinskog sustava kad bi svaka povreda relevantnih propisa, osobito Direktive o kvalifikaciji, onemogućila transfer tražitelja azila u odgovornu državu članicu. Time se svoje biti ne bi lišile samo obveze koje se Uredbom Dublin III propisuju za određivanje odgovorne države članice, a time i ugrozio cijeli dublinski sustav. Štoviše, prema riječima Suda doveo bi se u pitanje „razlog postojanja Unije i ostvarivanje područja slobode, sigurnosti i pravde, konkretno, zajedničkog europskog sustava azila, koji se temelji na uzajamnom povjerenju i pretpostavci u skladu s kojom druge države članice poštuju prava Unije, odnosno temeljna prava”⁶⁹.

⁶³ Presude od 21. prosinca 2011., NS (C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, t. 81.) i od 19. ožujka 2019., Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, t. 83.)

⁶⁴ Vidjeti u tom smislu presudu od 19. ožujka 2019., Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, t. 86.).

⁶⁵ Presuda od 19. ožujka 2019., Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, t. 87. do 90.)

⁶⁶ Presuda od 16. veljače 2017., C. K. i dr. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, t. 60. i 65.)

⁶⁷ Presuda od 19. ožujka 2019., Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, t. 91.)

⁶⁸ Presuda od 21. prosinca 2011., NS (C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, t. 82.)

⁶⁹ Vidjeti presudu od 21. prosinca 2011., NS (C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, t. 83. do 85.).

162. Međutim, s druge strane i prije svega, ako u zamoljenoj državi članici ne postoje sustavne nepravilnosti nije ni nužno da (navodna) pogrešna primjena relevantnih odredbi u području azila dovede do odgode transfera podnositelja zahtjeva u zamoljenu državu članicu. Naime, ako ne postoje sustavne nepravilnosti, a osobito ako ne postoje sustavne nepravilnosti pravosudnog sustava, valja pretpostaviti da se u zamoljenoj državi članici sudsko preispitivanje, kojim se poštuju temeljna prava dotične osobe, može provesti u pogledu svake odluke kojom se uskraćuje međunarodna zaštita. Uostalom, člankom 18. stavkom 2. trećim podstavkom Uredbe Dublin III to se izričito predviđa za odluke u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (d), kao što su one o kojima je riječ u ovom slučaju.

163. Osim toga, kao što to tvrdi Francuska, sud države članice moliteljice još uopće ne može samo na temelju toga što je zamoljena država članica odbila zahtjev za međunarodnu zaštitu konačno ocijeniti postoji li opasnosti od toga da će ta država članica povrijediti načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja. Naime, iz tog odbijanja još nužno ne proizlazi da će se podnositelj zahtjeva vratiti u zemlju podrijetla⁷⁰. Naprotiv, zamoljena država članica prije toga još treba donijeti odluku o vraćanju u skladu s člankom 6. Direktive 2008/115/EZ o vraćanju⁷¹. Protiv te odluke treba pak postojati mogućnost podnošenja učinkovitog pravnog lijeka u skladu s člankom 13. te direktive. Takav pravni lijek treba imati suspenzivni učinak ako postoje ozbiljni razlozi za vjerovati da će dotična osoba u slučaju udaljavanja biti izložena stvarnoj opasnosti od postupanja protivnih članku 4. Povelje⁷². Međutim, sud koji je uputio zahtjev u predmetu C-297/21 navodi da je protiv podnositelja zahtjeva u zamoljenoj državi članici već donesena konačna odluka o vraćanju.

164. U pogledu primjene materijalnog prava na azil te postupka azila dublinski sustav funkcionira, kao što je to već opisano u točki 87., na temelju toga što su s tim povezana pravila uvelike usklađena na razini Unije, osobito Direktivom o kvalifikaciji i Direktivom o postupcima azila. Stoga se načelno može pretpostaviti da će se zahtjev koji je podnio tražitelj azila uvelike razmotriti u skladu s istim pravilima, neovisno o državi članici odgovornoj za njegovo razmatranje⁷³. Unatoč tomu, u pojedinačnim slučajevima neizbježna su različita mišljenja zato što je u skladu s prirodom stvari da primjena prava na pojedinačne slučajeve ne dovodi uvijek jasno i nedvojbeno do istog rezultata.

165. Osim toga, usklađivanjem pravila azila na razini prava Unije ne isključuju se određene diskrecijske ocjene država članica. Tako se, kao što to ističe Francuska, osobito člankom 8. Direktive o kvalifikaciji koji navodi sud koji je uputio zahtjev u predmetu C-254/21 predviđa da države članice *mogu* utvrditi da podnositelju zahtjeva nije potrebna međunarodna zaštita ako se može zaštititi u nekom dijelu zemlje podrijetla kojem može pristupiti. Suprotno tomu, u skladu s uvodnom izjavom 14. i člankom 3. Direktive o kvalifikaciji, države članice mogu uvesti ili zadržati povoljnije standarde prema kojima se određuje koje osobe ispunjavaju uvjete za dobivanje statusa izbjeglica ili za odobrenje supsidijarne zaštite, kao i ona prema kojima se utvrđuje sadržaj međunarodne zaštite, pod uvjetom da su ti standardi u skladu s tom direktivom.

⁷⁰ Vidjeti presude od 17. prosinca 2015., Tall (C-239/14, EU:C:2015:824, t. 56.) i od 19. lipnja 2018., Gnandi (C-181/16, EU:C:2018:465, t. 55.).

⁷¹ Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL 2008., L 348, str. 98.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 8., str. 188.)

⁷² Presude od 18. prosinca 2014., Centre public d'action sociale d'Ottignies-Louvain-La-Neuve (C-562/13, EU:C:2014:2453, t. 52. i 53.); od 17. prosinca 2015., Tall (C-239/14, EU:C:2015:824, t. 54., 57. i 58.); od 19. lipnja 2018. Gnandi (C-181/16, EU:C:2018:465, t. 54. i 56.) i od 26. rujna 2018., Staatssecretaris van Veiligheid en justitie (Suspenzivni učinak žalbe) (C-180/17, EU:C:2018:775, t. 28. i 29.)

⁷³ Vidjeti presudu od 10. prosinca 2013., Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813, t. 54. i 55.).

166. Stoga se u kontekstu uzajamnog povjerenja među državama članicama, u slučaju kad u zamoljenoj državi članici ne postoje sustavne nepravilnosti, različita mišljenja koja tijela i sudovi države članice moliteljice i zamoljene države članice zastupaju u pogledu tumačenja materijalnih uvjeta za međunarodnu zaštitu ne mogu smatrati sustavnim nedostacima. Ne mogu ni dovesti do toga da se odgovornost za meritorno razmatranje zahtjeva prenese na državu članicu moliteljicu.

167. U dijelu u kojem se ta različita mišljenja odnose na tumačenje odredbi prava Unije, na sudovima je države članice koja je odgovorna u skladu s Uredbom Dublin III da pokrene postupak pred Sudom u skladu s člankom 267. UFEU-a. Ako jedna država članica smatra da druga država članica pogrešno primjenjuje tu uredbu te protivno članku 267. trećem stavku UFEU-a Sudu ne uputi pitanja, ta država članica može pokrenuti postupak zbog povrede obveze u skladu s člankom 259. UFEU-a. S druge strane, sudovi države članice koja nije odgovorna nisu dužni sami stupiti na to mjesto te izvršiti (navodno) zahtijevani ispravak tumačenja odredbe kako ga pruža odgovorna država članica.

168. Iz svega navedenog proizlazi da sudovi države članice moliteljice prilikom preispitivanja odluke o transferu u skladu s člankom 27. Uredbe Dublin III, u slučaju da ne postoje sustavne nepravilnosti, a osobito sustavne nepravilnosti pravosudnog sustava u zamoljenoj državi članici, ne mogu ocijeniti postoji li u toj državi članici opasnost od povrede načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja. Naime, to bi se svelo na razmatranje merituma zahtjeva za međunarodnu zaštitu, koje se upravo ne predviđa u okviru sudskog preispitivanja odluke o transferu u skladu s člankom 27. Uredbe Dublin III.

169. To utvrđenje ne protivi se presudi u predmetu C. K. i dr.⁷⁴ o kojoj raspravljaju razne stranke u postupcima o kojima je riječ u ovom slučaju. Točno je da je Sud u toj presudi utvrdio da transfer tražitelja azila može biti nedopušten i u slučaju kad ne postoje sustavni nedostaci u zamoljenoj državi članici. Međutim, to se odnosilo na situaciju u kojoj je transfer dotične osobe u zamoljenu državu članicu zbog njezina zdravstvenog stanja mogao sam po sebi predstavljati postupanje koje eventualno nije u skladu s člankom 4. Povelje, i to neovisno o okolnostima u toj državi članici. U skladu s tim, Sud je pojasnio da se u tom slučaju u potpunosti poštuje načelo uzajamnog povjerenja čak i ako se odustane od transfera. Naime, ta neprovedba transfera u tom pogledu ne utječe na postojanje predmnjeve poštovanja temeljnih prava u svakoj državi članici⁷⁵.

170. Međutim, predmetni slučajevi upravo ne odgovaraju takvom slučaju, pod uvjetom da to preispitaju sudovi koji su uputili zahtjeve. Time bi se u ovom slučaju odustajanjem od transfera zbog dvojbi u pogledu zakonitosti odluka o transferu koje se ne temelje na sustavnim nepravilnostima u zamoljenoj državi članici dovelo u pitanje načelo uzajamnog povjerenja.

171. Stoga su sudovi država članica moliteljica u ovom slučaju, u smislu sudske prakse navedene u točki 156., u skladu s pravom Unije obvezni pretpostaviti da zamoljene države članice poštuju temeljna prava. Slijedom toga, ne mogu preispitivati jesu li te druge države članice stvarno poštovale temeljna prava zajamčena pravom Unije.

⁷⁴ Presuda od 16. veljače 2017. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127)

⁷⁵ Presuda od 16. veljače 2017., C. K. i dr. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, t. 65., 66. i 73. te t. 91. do 96.); vidjeti u tom smislu i, *mutatis mutandis*, presudu od 18. travnja 2023., Presidente del Consiglio dei Ministri i dr. (Razlog za odbijanje zbog bolesti) (C-699/21, EU:C:2023:295, t. 39. i 42.).

2. Diskrecijska klauzula iz članka 17. stavka 1. Uredbe Dublin III

172. Kao što je to upravo navedeno, u skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe Dublin III zahtjev za međunarodnu zaštitu razmatra samo jedna država članica i to ona koja je prema kriterijima iz poglavlja III. te uredbe navedena kao odgovorna. Iznimno od toga, u skladu s člankom 17. stavkom 1. te uredbe svaka država članica može odlučiti da razmotri zahtjev za međunarodnu zaštitu koji u njoj podnese državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva i onda kada takvo razmatranje nije njezina odgovornost na temelju tih kriterija.

173. Osim odgovora na pitanja o članku 3. stavku 2. Uredbe Dublin III sudovi koji su uputili zahtjeve u predmetima C-254/21 i C-297/21 nastoje doznati je li država članica moliteljica obvezna primjenjivati diskrecijsku klauzulu iz članka 17. stavka 1. ako u zamoljenoj državi članici postoji opasnost od povrede načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja. Osim toga, pitaju mogu li ih tijela države članice moliteljice u tom slučaju obvezati na primjenu te klauzule.

174. Kao što sam to upravo pojasnila, u slučaju kad u zamoljenoj državi članici ne postoje sustavne nepravilnosti, ni tijela ni sudovi države članice moliteljice ne mogu ocijeniti postoji li opasnost od toga da će zamoljena država članica povrijediti načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja. U skladu s tim, sud države članice moliteljice u takvom slučaju niti ne može obvezati tijela te države članice na primjenu diskrecijske klauzule iz članka 17. stavka 1. Uredbe Dublin III.

175. Samo podredno upućujem na to da je Sud već pojasnio da je primjena klauzule prepuštena slobodnoj volji država članica i da nije povezana s nekim posebnim uvjetom⁷⁶. Naprotiv, cilj je te ovlasti očuvati ovlasti država članica u izvršavanju prava na dodjelu međunarodne zaštite. Ona svakoj državi članici omogućuje da s obzirom na politička, humanitarna ili praktična razmatranja odluči hoće li prihvatiti razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, pri čemu se državama članicama dodjeljuje široka diskrecijska ovlast⁷⁷. Stoga pravo Unije nikad na obvezuje države članice na primjenu te klauzule, čak ni zbog humanitarnih razloga poput zdravstvenog stanja podnositelja zahtjeva ili najboljeg interesa djeteta⁷⁸.

176. To se opravdava činjenicom da se, kao što je to prethodno opisano, dublinski sustav temelji na pretpostavci da sve države članice poštuju temeljna prava. Stoga treba pretpostaviti da sve države članice dovoljno uzimaju u obzir humanitarne razloge. Kao što je to pojašnjeno, to povjerenje može se narušiti samo ako sustavne nepravilnosti upravo to dovode u pitanje. Međutim, u tom se slučaju odgovornost države članice moliteljice temelji na članku 3. stavku 2. Uredbe Dublin III, tako da nije potrebno pribjeći članku 17. stavku 1.

177. Točno je da je Sud utvrdio da se odbijanje države članice da primijeni članak 17. stavak 1. Uredbe Dublin III eventualno može osporavati u okviru pravnog lijeka protiv odluke o transferu⁷⁹. Međutim, s obzirom na široku diskrecijsku ovlast koja se dodjeljuje državama članicama prilikom te primjene, pravom Unije zahtijeva se samo sudsko ispitivanje koje je ograničeno na očite pogreške u ocjeni. Takve očite pogreške u ocjeni mogu pak postojati samo

⁷⁶ Vidjeti presude od 30. svibnja 2013., Halaf (C-528/11, EU:C:2013:342, t. 36.) i od 23. siječnja 2019., M. A. i dr. (C-661/17, EU:C:2019:53, t. 58.).

⁷⁷ Vidjeti presude od 30. svibnja 2013., Halaf (C-528/11, EU:C:2013:342, t. 37.); od 10. prosinca 2013., Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813, t. 57.); od 4. listopada 2018., Fathi (C-56/17, EU:C:2018:803, t. 53.) i od 23. siječnja 2019., M. A. i dr. (C-661/17, EU:C:2019:53, t. 58. do 60.).

⁷⁸ Vidjeti presude od 16. veljače 2017., C. K. i dr. (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, t. 88. i 97.) i od 23. siječnja 2019., M. A. i dr. (C-661/17, EU:C:2019:53, t. 71.).

⁷⁹ Presuda od 23. siječnja 2019., M. A. i dr. (C-661/17, EU:C:2019:53, t. 78., 79. i 86.)

ako se država članica moliteljica nije proglasila odgovornom za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, iako u zamoljenoj državi članici postoje sustavne nepravilnosti zbog čega su ispunjeni činjenični uvjeti za primjenu članka 3. stavka 2. te uredbe.

178. To ne utječe na mogućnost nacionalnih sudova da na temelju povoljnijih propisa nacionalnog prava obvežu državu članicu na priznavanje nacionalne zaštite, pod uvjetom da se to predviđa nacionalnim pravom i da je to u skladu s odredbama Direktive o kvalifikaciji⁸⁰.

3. Međuzaključak

179. Iz prethodnih razmatranja slijedi da članak 3. stavke 1. i 2., članak 17. stavak 1. i članak 27. Uredbe Dublin III, u vezi s člancima 4., 19. i 47. Povelje, treba tumačiti na način da sud države članice moliteljice koji odlučuje o tužbi protiv odluke o transferu ne može ocijeniti postoji li opasnost od toga da zamoljena država članica povrijedi načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja ako u toj državi članici ne postoje sustavne nepravilnosti koje opravdavaju dvojbe u pogledu učinkovitosti sudskog nadzora mjera kojima se omogućuje udaljavanje tražitelja azila čiji je zahtjev odbijen. Različita mišljenja koja tijela i sudovi države članice moliteljice i zamoljene države članice zastupaju u pogledu tumačenja materijalnih uvjeta za međunarodnu zaštitu nisu sustavne nepravilnosti.

180. S obzirom na to utvrđenje nije potrebno odgovoriti na pitanje 4.b u predmetu C-254/21 koje se navodi u točki 153.

VI. Zaključak

181. S obzirom na prethodno navedeno predlažem Sudu da na prethodna pitanja odgovori na sljedeći način:

1. Članak 4. Uredbe Dublin III treba tumačiti na način da obveza pružanja ondje navedenih informacija postoji i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 1. i člankom 18. stavkom 1. točkom (a) kao i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 5. i člankom 18. stavkom 1. točkama (b) do (d) te uredbe čim je zahtjev za međunarodnu zaštitu podnesen u smislu članka 20. stavka 2. u državi članici. Prigovor povreda članka 4. Uredbe Dublin III može se isticati u okviru tužbe protiv odluke o transferu u postupku ponovnog prihvata. Međutim, te povrede moraju dovesti do poništenja odluke o transferu samo ako se zbog nepružanja informacija navedenih u toj odredbi nije mogao predočiti dokaz kojim se može pobijati transfer u zamoljenu državu članicu i ako se ta nepravilnost ne može ispraviti u postupku sudskog preispitivanja te odluke u skladu s člankom 27.
2. Članak 29. u vezi s člankom 9. stavkom 1. i člankom 17. stavkom 1. Uredbe o Eurodacu treba tumačiti na način da obveza pružanja ondje navedenih informacija postoji i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 1. i člankom 18. stavkom 1. točkom (a) kao i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 5. i člankom 18. stavkom 1. točkama (b) do (d) Uredbe Dublin III. Prigovor povreda članka 29. Uredbe o Eurodacu može se isticati u okviru tužbe protiv odluke o transferu u skladu s člankom 26. Uredbe Dublin III. Međutim, te

⁸⁰ Vidjeti presude od 9. studenoga 2010., B (C-57/09 i C-101/09, EU:C:2010:661, t. 113. do 121.); od 18. prosinca 2014., M'Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452, t. 42. do 46.); od 4. listopada 2018., Ahmedbekova (C-652/16, EU:C:2018:801, t. 69. do 71.) i od 9. studenoga 2021., Bundesrepublik Deutschland (Održavanje obiteljskog jedinstva) (C-91/20, EU:C:2021:898, t. 38. do 40. i t. 46.).

povrede moraju dovesti do poništenja odluke o transferu samo ako se zbog nepružanja predmetnih informacija nije mogao predočiti dokaz kojim se može pobijati transfer u zamoljenu državu članicu i ako se ta nepravilnost ne može ispraviti u sudskom postupku.

3. Članak 5. Uredbe Dublin III u vezi s načelom prava Unije koje se odnosi na poštovanje prava obrane treba tumačiti na način da ondje predviđeni osobni intervju treba provesti i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 1. i člankom 18. stavkom 1. točkom (a) kao i u situacijama obuhvaćenima člankom 20. stavkom 5. i člankom 18. stavkom 1. točkama (b) do (d) te uredbe. To vrijedi neovisno o tome je li u državi članici moliteljici podnesen zahtjev za međunarodnu zaštitu. Prigovor povreda članka 5. može se isticati u okviru tužbe protiv odluke o transferu u skladu s člankom 26. Takve povrede moraju dovesti do poništenja odluke o transferu ako se osobni intervju ne može naknadno provesti uz poštovanje nužnih postupovnih jamstava u postupku sudskog preispitivanja te odluke u skladu s člankom 27. i ako se pritom ispostavi da se unatoč tvrdnjama koje su iznesene u tom pogledu u predmetu ne može donijeti drukčija odluka. Suprotno tomu, u slučaju kad se protiv odluke o transferu ne podnese pravni lijek, ona može postati konačna i bez osobnog intervju ako je informiranje predmetne osobe o raspoloživim pravnim lijekovima bilo učinkovito.
4. Članak 3. stavke 1. i 2., članak 17. stavak 1. i članak 27. Uredbe Dublin III, u vezi s člancima 4., 19. i 47. Povelje, treba tumačiti na način da sud države članice moliteljice koji odlučuje o tužbi protiv odluke o transferu ne može ocijeniti postoji li opasnost od toga da zamoljena država članica povrijedi načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja ako u toj državi članici ne postoje sustavne nepravilnosti koje opravdavaju dvojbe u pogledu učinkovitosti sudskog nadzora mjera kojima se omogućuje udaljavanje tražitelja azila čiji je zahtjev odbijen. Različita mišljenja koja tijela i sudovi države članice moliteljice i zamoljene države članice zastupaju u pogledu tumačenja materijalnih uvjeta za međunarodnu zaštitu nisu sustavne nepravilnosti.